

Narva Lasteaed Tareke

Õppekava

Narva 2018

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Lasteasutuse liik ja eripära.....	3
2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted.....	4
3. Eeldatavad üldoskused.....	5
4. Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused.....	9
4.1. Mina ja keskkond.....	10
4.1.1. Digi-tehnoloogia.....	17
4.1.2. Tervis ja ohutus.....	19
4.2. Keel ja kõne.....	21
4.2.1. Eesti kui teine keel.....	23
4.2.2. Keelekümbitus lasteaias.....	24
4.3. Matemaatika.....	28
4.4. Kunst.....	30
4.5. Muusika.....	33
4.6. Liikumine.....	35
5. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus.....	36
5.1. Õppeperiod.....	38
5.2. Läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse dokumenteerimine.....	38
5.3. Rühma aasta tegevuskava.....	39
5.4. Rühma nädalaplaan.....	39
5.5. Nädal kokkuvõtte.....	39
5.6. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise põhimõtted.....	39
5.7. Õppe- ja kasvatustegevuse aialine kestus.....	40
6. Lapse arengu analüüsimine ja hindamise põhimõtted, korraldus.....	40
6.1. Lapse koolivalmidus.....	40
6.2. Arenguestlus.....	41
7. Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, korraldus.....	41
7.1. Logopeediline töö kõnehäiretega lastega.....	42
7.2. Aktiivsus- ja tähelepanuhäirega lapsed.....	43
7.3. Vasakukäelised lapsed.....	43
7.4. Andekad lapsed.....	43
7.5. Kerge füüsilise puudega lapsed.....	43
7.6. Kolipikendusel olevad lapsed.....	44
7.7. Allergilised ja diabeeti põdevad lapsed.....	44
8. Lapsevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus.....	44
9. Õppekava uuendamine ja täiendamine.....	44
Kasutatud kirjandus.....	45
Lisad.....	46

SISSEJUHATUS

Narva Lasteaia Tareke õppekava (edaspidi lasteaed) on lasteasutuse õppe-ja kasvatustegevuse alusdokument. Lasteaia õppekava on koostatud Koolieelse riikliku õppekava alusel (Vabariigi Valitsuse määrus nr 87, 29.mai.2008.a).

Lasteaia õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa lasteaia pedagoogid, kaasates lapsevanemaid.

Lasteaia pedagoogilise nõukogu või hoolekogu ettepanekul võib lasteaia õppekavasse lisada ka muid õppe-ja kasvatustegevusega seotud sätteid.

Lasteaia õppekava kinnitab lasteaia direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.

1. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

Lasteaia kontaktandmed ja asukoht:

A-A.Tiimanni 16, 21003 Narva

Telefon 3549982, 3549980

E-post la.tareke@gmail.com

Koduleht <http://lasteaiad.narvakultuur.ee/tareke>

Lasteaed töötab alates 1970. aastast. Asutus kuulub Narva Linnavalitsuse (edaspidi linnavalitsus) valitsusalasse. Lasteaia vara omanik on linnavalitsus.

Hoone oli projekteerinud 12-rühmalisena (4 sõimerühmale ja 8 lasteaiarühmale) aga käesoleval ajal tegutseb 9 rühma: 4 sõimerühma ja 5 lasteaiarühma.

Tareke asub linna läänepoolses osas Soldino gümnaasiumi naabruses, mis annab võimalust teha tihedat koostööd kooli ja koolilastega. Läheduses asub ka kultuuri- ja spordikompleks Energia, kus vanemarühmade lapsed tegelevad spordiga ja võtavad tihti linnavõistlustest osa. Lasteaia territoorium on 50% haljendatud, on olemas lilleaed. Lasteaia territooriumile on istutatud kõikide Eestis kasvavate puude ja põõsaste liigid. Mitmekordselt lasteaed Tareke osales konkursil “Kaunis kodu” territooriumi parandamises ja võttis auhinnalise kohta.

Lasteaed töötab tööpäeviti 6.00–18.00.

Laste igapäevast elu rühmas korraldavad kaks õpetajat ja õpetaja abi, lisaks tegelevad lastega muusika- ja liikumisõpetaja, eesti keele õpetaja, logopeed. Sõimerühmades töötab üks õpetaja ja kaks abi õpetajat.

Lasteaias on muusika- ja spordisaal, ka eraldi eesti keele ja logopeedi kabinetid.

Kogunud õpetajate juhtimisel on suurt tähelepanu pööratud laste ohutusele ja tervise edendamisele. Traditsiooniks on kujunenud osalemine linna ja Euroopa spordiüritustel ning laulu- ja tantsupidudel.

Lasteaed on loov, omanäoline ja uuendusmeelne, kus on tehtud palju tööd hea sisekliima kujundamiseks, mis omakorda loob võimaluse tulemuslikuks õppekasvatustegevuseks.

Lasteaias arvestatakse lapse ealiste ja individuaalsete iseärasustega ning luuakse võimalused tema igakülgseks arenguks. Väärtustatakse kodukohta, oma maa kultuuritraditsioone ja üldtuntud väärtushinnanguid. Eesti traditsioonide kõrval õpitakse vene kultuuri ja selle omapära. Lasteaed on avatud suhtumisega ja reageerib ühiskonna muutustele.

Pööratakse suurt tähelepanu rohkele värskes õhus viibimisele ning tervislike eluviiside kujundamisele, käiakse Narva jõepromenaadis ja Äkekülas, kus korraldatakse ka spordiüritusi. Neli korda aastas toimuvad „Tervise nädalad“, kus üks päev on spordipäev, õues korraldatakse palju liikumistegevusi. Talvel käiakse suusatamas ja kelgutamas Äkekülas. Suvel kuuma ilmaga käiakse Narva-Jõesuus päevitamas ja ujumas.

Tehakse koostööd peredega, koostöö on suunatud sellele, et ka kodudes hakataks rohkem hindama tervislikke eluviise: üheskoos on püstitatud eesmärkideni jõuda palju kergem.

Lasteaed on liitunud projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed” (Lisa 15).

Lähtuvalt põhimäärusest viiakse läbi õppe- ja kasvatustööd lasteaia siseselt vene keeles.

Lasteaias töötavad rühmad, kus vene keelt emakeelena kõnelevad lapsed käivad osalise keelekümluse rühmas. Osalise keelekümluse rühmas üks õpetaja viib õppe-kasvatustegevusi vene keeles, teine õpetaja viib õppe-kasvatustegevuse eesti keeles. Ka toetab õppe-ja kasvatustegevuse selles rühmas abiõpetaja alushariduse alal, kes räägib lastega eesti keeles.

Omanäolisus ja traditsioonid

Alates 2016.aasta jaanuarist tegutseb lasteaias Beebikool- mudilastele, kes soovivad tulla lasteaeda (Kava – Lisa 18).

Lasteaial on oma logo ja traditsioonid:

Teadmispäev
Õpetajatepäev
Sügisepidu
Tervisenädalad
Isadepäev
Mardipäev
Kadripäev
Advendihommikud
Uus aasta
Ema, isa ja mina – laulev pere
Ema, isa ja mina – spordipere
Eesti Vabariigi sünnipäev
Vastlapäev
Emakeelepäev
8.Märts
Lihavõtted
LAK-nädal
Emadepäev
Lasteaia lõpetamine
Avatud uste päevad
Ujula ja bowlingu külastamine (vanemad rühmad)
Spordijalutuskäigud Pähklimäele erinevatel aastaaegadel
Väljasõidud Narva-Jõesuusse

Õppetegevuseks ja üritusteks on võimalik kasutada saale, õue ning oma rühma ruume.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on:

- 1) lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- 2) lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- 3) lapse loovuse toetamine;
- 4) mängu kaudu õppimine;
- 5) humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- 6) lapse arengut ja sotsialiseerimist soodustava keskkonna loomine;
- 7) lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
- 8) üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- 9) kodu ja lasteaia koostöö;
- 10) vene- ja eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

Lapse arengu toetamine lasteasutuses on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.

3. LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe-ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade eesmärgede loomises.

Õppekavas eristatakse kolme üldoskuste rühma:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused ja enesekohased oskused.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3-aastane laps:

Oskused	Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Mänguoskused	- lülitub mängudesse ühise mänguasjaga;
	- hakkab avaldama iseseisvust mängus;
	- tunneb rõõmu eakaaslaste suhtlemisest mängus;
	- hakkab järgida lihtsamaid mängureegleid;
Tunnetus- ja õpioskused	- leiab tegutsemisajendi, plaanib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga; täiskasvanu suunab lapse tegevust kõne kaudu;
	- plaanib osaliselt oma käitumist ja tegevust iseendale suunatud kõne vahendusel;
	- keskendub tegevusele lühikeseks ajaks, tema tähelepanu ei ole veel püsiv;
	- tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui ka neid kujutavate sümbolitega;
	- kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi ning mälu pilte nii konstruktiivses mängus kui ka lihtsas rollimängus;
	- mängib mõnda aega koos teistega ja järgib lihtsamaid reegleid;
	- on omandanud sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada;
	- osaleb dialoogis;
	- jälgib lihtsaid lookesi ja eristab kogemusele tuginedes realistlikke sündmusi väljamõeldud lugudest;
	- mõistab osaliselt lihtsamat kõnet ka ilma toetava vihjeta ning saab aru lihtsamatest ülekantud tähendustest;
	- rühmitab asju ja esemeid ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi;
	- tal on ettekujutus arvu mõistest ja värvuste nimetustest;
	- leiab võrdluse alusel asjades ühiseid ja erinevaid jooni ning nende vahelisi seoseid, kasutab info saamiseks keelt;
	- tema ettekujutus oma teadmistest ja oskustest on ebarealistlik;
- omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ning mudelite järgi õppimise kaudu; vajab oma tegevusele tagasisidet;	
Sotsiaalsed oskused Enesekohased oskused	- saab aru, et inimestel võivad olla tema omadest erinevad tunded ja emotsioonid;
	- tal on osaliselt kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus;
	- väljendab tugevaid emotsioone, oma mina;
	- võib karta tundmatuid ja uusi asju;
	- tahab igapäevastes olukordades valikute üle ise otsustada ning üritab neid ka täide viia;
	- tema enesekindlus on kõikumine; enesekindluse saavutamiseks vajab ta turvalisust, tunnustust, rutiini ja reegleid;
- osaleb täiskasvanuga ühistevõimelises; teisi lapsi pigem jälgib, tegutseb nendega kõrvuti;	

	- jagab mõnikord oma asju ka teistega, valdavalt on ta siiski omandihoidja;
	- loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos; tegutseb kontakti luues ja säilitades sihipäraselt;
	- algatab vestlust eri partneritega erinevatel teemadel; tajub, mida teised teavad ja mis on neile uus;
	- täidab igapäevaelu rutiini;
	- järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ning eeskujudele toetudes jäljendab igapäevaelu rolle ja tegevusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 4-aastane laps:

Oskused	4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Mänguoskused	- tunneb mängust rõõmu;
	- püüab rakendada mängudes oma teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
	- püüab võtta endale mängurolli täiskasvanute abil, täidab erinevaid mängutegevusi;
	- kasutab mängudes erinevaid vahendeid täiskasvanute abil;
	- teostab manipuleerimisvõtteid mänguasjadega või asendusesemetega;
Tunnetus- ja õpioskused	- oskab osaliselt oma tegevusi plaanida ja organiseerida ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseta, kuid täiskasvanute toel;
	- plaanida oma tegevust täiskasvanute abil;
	- hangib tänu keeleoskusele uut teavet; tema kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega ja mis olukorras ta koos on;
	- tutvub mõistatuste ja lihtsamate piltlike võrdlustega;
	- püüab järgida lihtsaid reegleid;
	- huvitub võistlusmängudest ja tahab olla edukas;
	- osaleb ühistegevuses ning teeb koostööd teiste lastega; konstrueerib, osaleb rolli- ja võistlusmängudes ning loovtegevustes;
	- liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi; keskendub tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotab oma tähelepanu;
	- saab aru arvumõistest; huvitub tähtedest;
	- omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu;
Sotsiaalsed oskused Enesekohased oskused	- väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove seisukohti ning püüab jõuda kokkuleppele;
	- tahab olla iseseisev, kuid sageli ei ole tal enda suutlikkusest realistlikku ettekujutust;
	- saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt; vajadusel palub appi), tal on kujunenud tualetiharjumused;
	- teab oma nime, vanust ja sugu ning märkab soolisi erinevusi;
	- seab endale mõningaid eesmärke ja täidab neid;
	- väärtustab oma saavutusi, ent vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu;
	- püüab vahel teisi abistada ja lohutada; tal on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest;
	- osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega;
	- arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhivad täiskasvanud;
	- saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning püüab järgida neid igapäevases suhtluses;
	- kujuneb esimesed sõprussuhted.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 5-aastane laps:

Oskused	5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Mänguoskused	<ul style="list-style-type: none"> - võtab osa ühismängudest; - järgib mängureegleid; - tunneb mängust rõõmu; - võib täita mängudes erinevaid rolle; - püüab arendada sisu loovmängus; - püüab kasutada mängudes erinevaid vahendeid;
Tunnetus- ja õpioskused	<ul style="list-style-type: none"> - tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kuid tegutsemiskindluse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi; - reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab oma tegevust planeerides ja korraldades kasutama sisekõnet; - tegutseb koos teistega; teda motiveerivad tegevused eakaaslastega; - tema keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid; - konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi, kasutades nii sümboliteid, kujutlusi kui ka reaalseid esemeid ja objekte; - osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes; - räägib esemetest, mis pole kohal, ja olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, ning fantaseerib; - keskendub huvipakkuvale tegevusele 15-20 minutit; - oskab vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid; - eristab rühmi ja oskab neid võrrelda ning saab aru lihtsamate mõistete kuuluvusest, alluvusest ja üldistusastmest; - tal on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest; - omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme; - kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel intuitiivselt lihtsamaid meeldejätmise vise (mälustrateegiaid);
Sotsiaalsed oskused Enesekohased oskused	<ul style="list-style-type: none"> - hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid; - väljendab oma emotsioone ja räägib nendest; - suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt ning orienteerub oma suutlikkuses; - suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest; - on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut; - imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle, kasutades tema sõnavara ja maneere; - eelistab sootüübilisi mängu; - naudib rühma kuulumist ja eakaaslaste seltsi ning ühistegevust; teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd, jagab ja vahetab; - aktseptib reegleid, kogemusi ja muutusi; jälgib reeglite täitmist teiste pool; - kõne areng võimaldab arusaamatusi lahendada verbaalselt; - oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte täiskasvanute toel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-aastane laps:

Oskused	6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Mänguoskused	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb mängust rõõmu on suuteline mängule keskenduma; - mängib rollimänge, kooskõlastab oma tegevuse teiste tegevustega; - iseseisvalt annab rollid mängus, arendab erinevaid süžeid;

	- hakkab huvi tundma tunnetusmängude vastu;
	- valmissisuga mängudes saab aru mänguülesannetest, järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
	- nimetab lemmikmängud, tutvustab lastele neid;
	- kasutab mängudes erinevaid vahendeid;
Tunnetus- ja õpioskused	- plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärgid ning üritab alustatud tegevused lõpetada;
	- suudab keskenduda tegevusele vähemalt 20-30 minutiks;
	- kasutab kujutlusi luues ja tegevusi planeerides sisekõnet;
	- kasutab kõnet info saamiseks, tegelikkuse adumiseks ning uute teadmiste omandamiseks;
	- järgib ühistegevustes reegleid ja suudab neid selgitada;
	- kasutab sidusat kõnet, tema dialoog on suunatud rohkem iseendale;
	- osaleb aktiivselt käelistes ja loovtegevustes;
	- saab aru asjade suhetest ja omadustest ning ajalis-ruumilisest järjestusest;
	- kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides, nii uudes kui ka sarnases olukorras;
	- kasutab uute teadmiste omandamisel meeldejätmise strateegiaid juhuslikult, teadvustab kordamise vajadust;
Sotsiaalsed oskused Enesekohased oskused	- tajub ja mõistab teiste inimeste emotsioone ja seisukohti ning arvestab neid käitumises ja vestluses;
	- seab endale eesmärgid ja üritab neid ellu viia;
	- on oma tegevustes orienteeritud tunnustusele, tähelepanule ja emotsionaalsele toetusele;
	- eelistab omasoolisi mängukaaslasi; kujunevad sõprussuhted;
	- suudab lühikest aega ilma täiskasvanu kontrollita rühmas mängida ning teha koostööd omal viisil;
	- järgib mängudes ja tegevustes reegleid, eriti nende täitmist teiste poolt;
	- järgib sotsiaalset rutiini.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 7-aastane laps:

Oskused	7 aastase lapse eeldatavad tulemused
Mänguoskused	- tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
	- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
	- algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
	- täidab mängudes erinevaid rolle;
	- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
	- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
	- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
	- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
Tunnetus- ja õpioskused	- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
	- mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
	- tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
	- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
	- tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi;

	- suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
	- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
	- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist;
Sotsiaalsed oskused	- püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
	- tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
	- hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
	- osaleb rühma reeglite kujundamisel;
	- oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
	- loob sõprussuhteid;
	- saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
	- teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
	- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
	- järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
	- selgitab oma seisukohti;
Enesekohased oskused	- suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
	- kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
	- oskab erinevates olukordades sobival viisil käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
	- algatab mängu ja tegevusi;
	- tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
	- teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
	- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
	- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

4. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti esitatakse järgmistes valdkondades:

- mina ja keskkond (digi-tehnoloogia, tervis ja ohutus);
- keel ja kõne (eesti keel kui teine keel; keelekümblus lasteaias);
- matemaatika;
- kunst;
- muusika;
- liikumine.

Laps õpib erinevate tegevuste kaudu:

- Vaatlemine, uurimine, katsetamine;
- Iseseisev ja rühmatöö;
- Arutelu, vestlus, jutustamine;
- Ilukirjanduse ettelugemine, erinevate kirjandusžanride tutvustamine;
- Draamaõpe; teatritegevus (autoriprogrammi "Kukljandija");
- Mäng: loov-, rolli-, lavastus-, sõna-, reegli-, näpu-, rütmi-, hääliku-, õppe-, liikumishingehitusmängud;
- Õuesõpe;

- Õppekäigud, matkad, ekskursioonid;
- Erinevate IT vahendite kasutamine;
- Interneti kasutamine;
- Lugemine, kirjutamine;
- Laulmine, muusika-helide kuulamine;
- Kunstilised tegevused: voolimine, maalimine, meisterdamine, joonistamine, aplikatsioon;
- Projektitegevus;
- Djeneši plokid, Kiuzineri pulgad.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuste teemad lähtuvad lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast.

4.1. MINA JA KESKKOND

Eesmärgid:

Laps...

- mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Sisu:

1. sotsiaalne keskkond:

mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;

2. looduskeskkond:

kodukoha loodus, loodusvaatlused, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele

3. tehiskeskkond:

ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus; digitehnoloogia.

Õppe –ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldus:

1.Valdkonna temaatika valitakse lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset -, tehis – ja looduskeskkonda, sealhulgas tervise-ja liikluskasvatust.

2.Last suunatakse ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades tajuda ümbritsevat läbi erinevate meelte ja aistingute: vaadeldes, nuusutades, maitstes, kompides, kuulates helisid.

3.Erinevate tegevuste lõimimine: võrdlemine, modelleerimine, mõõtmine, arvutamine, vestlemine, ettelugemine, kehaline liikumine, kunst, muusikaline tegevus.

4.Õuesõpe - võimaldada õppida looduslikus keskkonnas.

5.Suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltusi tegema.

6.Suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

7.Rikastada ja kaasajastada laste õppe-ja kasvatustegevust kaasaegsete robotiliste ja elektrooniliste vahenditega.

Lapse arengu eeldatavad tulemused

1,5-2- aastase lapse arengu eeldatavad tulemused

Keskkond	1,5-2- aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Sotsiaalne keskkond	<ul style="list-style-type: none">- nime küsimisel püüab ütelda enda eesnime või reageerib oma nimele;- väljendab enda äratundmist peeglis või pildil;- tunneb ära oma pereliikmed;- osutab oma lasteaiale, mängukaaslastele, õpetajatele;- osutab ja näitab, kus on rühma mängu-, magamis- ja einestamiskoht ning pesemisruum ja WC ning esik;- matkib täiskasvanu eeskujul mõnede elukutsete tegevust (nt kokk teeb süüa);- paneb täiskasvanu eeskujul asjad õigesse kohta tagasi;- matkib lihtsaid töövõtteid (nt toidab nukku);- peseb ja kuivatab täiskasvanu abiga käsi ja nägu;- hammaste pesemisel toetub täiskasvanu abile;- teab, kus asub rühmas tema kapp, voodi ja pott;- osutab küsimise korral kätele, jalgadele, peale, suule, silmadele, kõrvadele, ninale, kõhule, sõrmedele, varvastele;- teab, et kuum toit ja jook on ohtlikud;- täiskasvanu meeldetuletusel püüab järgida kokkulepitud reegleid (nt räägime vaikse häälega, ära minnes jätame hüvasti (nt lehvitab));- mõistab endale suunatud keeldude tähendust, muutes täiskasvanu juuresolekul neile vastavalt oma käitumist (loobudes tegevuse algatamisest);- lohutab täiskasvanu eeskujul kaaslast;
Tehis keskkond	<ul style="list-style-type: none">- küsimisel osutab mõnede liiklusvahenditele (nt auto, lennuk, buss);- eristab lähiümbrusest mõningaid ehitisi (nt maja, lasteaed, pood);- eristab mõningaid kodumasinaid (nt tolmuimeja, pesumasin, külmkapp); - teab, et prügi pannakse prügikasti;- teab, et tänaval tuleb hoida täiskasvanu käest kinni;
Looduskeskkond	<ul style="list-style-type: none">- leiab ümbritsevast keskkonnast või pildilt puu, lille;- osutab mõnele koduloomale (nt kass, koer);- osutab mõnele metsloomale (nt jänes, karu);- osutab mõnele looma kehaosale;- teab, et linnud lendavad;- oskab osutada päikesele;- tunneb rõõmu õues viibimisest ja seal tegutsemisest.

2-3- aastase lapse arengu eeldatavad tulemused

Keskkond	2-3- aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Sotsiaalne keskkond	<ul style="list-style-type: none">- ütleb oma eesnime; - ütleb või näitab sõrmedel oma vanust;- oskab nimetada pereliikmeid (nt ema, isa, õde);- oskab öelda oma soo (nt poiss);- eristab ja osutab, kes on naine/tädi, mees/onu, laps;- teab ja nimetab oma rühma mängukaaslaste, õpetajate ja õpetaja abi eesnimesid;- nimetab pereliikmete koduseid toimetusi;- meeldetuletusel asetab esemed kokkulepitud kohta;- teostab lihtsamaid töövõtteid (nt põranda pühkimine);- teab ja nimetab hügieenitarbeid ja tuleb toime lihtsamate pesemisülesannetega;- teab, et käsi pestakse nende määrdumise korral ja enne einestamist ja pärast WC kasutamist;- nimetab mõningaid toite ja toiduaineid;- teab ja nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nt nuga, käärid) ja teab ka mõnda ohuallikat (nt lahtine tuli) ning ohtlikku tegevust (nt löömine, esemete suhu panek, üksinda tänavale minek);

	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab ja näitab kehaosi; - tunneb ära ja näitab Eesti riigi lippu; - teab mõnda rahvakultuuri traditsiooni (nt jõulukuuse tuppä toomine, vastlaliu laskmine) ja oskab seda pisut kirjeldada; - tunneb rõõmu heameele valmistamisest (nt teeb kaaslastele pai ja kallistab teda); - mõne teo puhul saab aru selle negatiivsusest (nt lükkamine/tõukamine ja löömine, hammustamine); - oskab iseseisvalt kaaslast lohutada; - meeldetuletusel paneb asjad õigesse kohta; - matkib täiskasvanute tegevusi; - meeldetuletamisel tervitab, jätab hüvasti, tänab ja palub;
Tehiskeskond	<ul style="list-style-type: none"> - teab ruumide otstarvet (nt köögis tehakse süüa); - orienteerub tuttavas ruumis, õue- ja mängualal; - oskab näidata hoonete osi (nt katus, aken, põrand); - oskab nimetada või osutada endapoolt enim kasutatavaid esemeid, teab nende kasutusviise; - osutab kõnni- ja sõiduteele; - küsimisel osutab valgusfoorile ning teab punase tule funktsiooni selles; - tunneb ja nimetab enim levinud liiklusvahendeid; - teab helkuri vajalikkust; - teab, et rattaga sõites peab kandma kiivrit; - tunneb ära ja küsimisel osutab mõnele olemelektroonika ja kodutehnika aparaadile; - paneb prügi prügikasti; - jälgib lühikest videot, vaatleb õpetajaga koos arvutist pilte;
Looduskeskkond	<ul style="list-style-type: none"> - laps nimetab tuttavaid puu- ja aedvilju, marju; - tunneb ära seene; - nimetab tuntumaid koduloomi ja jäljendab nende häälsusi; - nimetab tuntumaid metsloomi; - nimetab loomade kehaosi; - osutab nimetamisel tuntumatele putukatele (nt kärbes, mesilane, sääsk, sipelgas, lepatriinu); - tunneb ära liblika, ämbliku; - teab, et kalad ujuvad vees; - tunneb ära konna ja jäljendab tema häälsust (krooks); - eristab maastikult metsa, veekogu; - teab sõnade taevas ja maa tähendust; - eristab sooja-külma, valgust-pimedust, märga-kuiva; - leiab looduslikke materjale (nt liiv, puuleht, kivi, oks); - eristab kuud ja päikest, suve ja talve, päeva ja ööd, vihma ja lund; - teab, et taimed vajavad vett; - teab, et loomad vajavad vett ja toitu; - mõistab, et inimene vajab toitu ja vedelikku, puhkust (uni); - tahab õues viibida ja seal aktiivselt tegutseda.

3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused

Keskkond	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Sotsiaalne keskkond	<ul style="list-style-type: none"> - teab oma ees- ja perekonnanime; - teab pereliikmete nimesid (ka vanaema ja vanaisa); - teab oma rühma nime ja kirjeldab lasteaias erinevate ruumide otstarvet - järgib kokkulepituid rühmareegleid; - nimetab pereliikmete koduseid toimetusi; - enne uue tegevuse alustamist korrastab eelneva koha; - kirjeldab küsimuste toel arsti, politseiniku, koka ja tuletõrjuja tööd;

	<ul style="list-style-type: none"> - teab oma kodulinna/asula nime; - räägib oma sünnipäevast või muust olulisest sündmusest enda elus; - nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi; - on tutvunud Eesti rahvuslindu, -lille ja -lipuga; - selgitab kuulnud muinasjutu tegelaste käitumise põhjal „hea“ ja „halva“ tähendust; - tervitab, jätab hüvasti, palub ja tänab; - oskab nimetada, mis meeleolu tal on (rõõmus, kurb, pahane;) - teab ja kasutab lihtsamaid lauakombeid; - lohutab omaalgatuslikult kurba või haiget saanud kaaslast; - jagab mänguasja kaaslasega; - paneb iseseisvalt oma riided ettenähtud kohta; - selgitab, miks tuleb märjad riided kuivama panna; - oskab ise nina nuusata; - õpetaja suunamisel märkab ja suhtub sallivalt inimeste erinevustesse välimuses; - teab, et inimesed räägivad erinevates keeltes; - teab, et inimesed erinevad oma nahavärvi poolest; - teab, et inimestel on tervisest tulenevalt erinevad abivahendid (ratastool, prillid, kepp); - teab, et spordi tegemine on kasulik; - oskab selgitada, miks peab ennast kammima ja pesema; - teab hammaste hooldamise tähtsust; - peseb hambaid täiskasvanu suulisel juhendamisel; - teab tervisliku toitumise tähtsust (tervisepüramiid;) - teab tüdruku ja poisi erinevusi; - teab koduseid ohuallikaid (kuum vesi, gaasipliit); - ohutuse korral teavitab õpetajat või oma vanemaid; - teab, et võõra inimesega ei tohi kaasa minna;
Tehiskeskkond	<ul style="list-style-type: none"> - teab maja osi ja nende vajalikkust (katus, aken, uks, trepp jm); - nimetab lihtsamaid kodumasinaid ja teab nende otstarvet (külmkapp, pliit, pesumasin); - oskab nimetada sõidukeid (auto, rong, laev, lennuk, buss); - teab ühistranspordivahendeid (buss, rong); - teab eriotstarbeliste sõidukite (kiirabi, politsei, tuletõrje) ülesandeid; - on tutvunud valgusfoori tulede tähendustega; - oskab selgitada, milleks maanteel on ülekäigurajad (sebrad) ja valgusfoorid; - teab lihtsamate liiklusmärkide tähendusi (ülekäigurada, stopp, bussipeatus); - teab, et jalgrattaga sõites tuleb kanda kiivrit; - teab helkuri kasutamise vajadust; - teab turvatooli ja turvavöö vajalikkust sõidukis; - toob prahti kokkulepitud kogumiskohta (prügikast); - teab, et prügi sorteeritakse;
Looduskeskkond	<ul style="list-style-type: none"> - oskab nimetada mõnda tuttavat looma või lindu, tema kehaosi, iseloomulikke tunnuseid (jänesel pikad kõrvad, oraval pikk saba); - teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimeste juures (metsloomad, koduloomad); - oskab nimetada tuttavaid putukaid (lepatriinu, mesilane, kärbes, sääsk vm); - tunneb mõnda lasteaia hoovis kasvavat lille ja puud; - tunneb lille maapealseid osi (vars, leht, õied); - tunneb ja nimetab mõningaid marju (maasikas, vaarikas, mustikas); - oskab nimetada mõnda seent, nimetab seene osadena kübara ja jala; - eristab kuju, värvuse ja maitse järgi tuntumaid puu-ja aedvilju (kurk, tomat, porgand, kartul, kapsas, õun, pirn); - oskab selgitada öö ja päeva erinevust;

	<ul style="list-style-type: none"> - oskab nimetada aastaegadele iseloomulikke nähtusi (talvel on külm ja sajab lund); - jutustab küsimuste toel aastaegadele iseloomulikest tegevustest inimeste ja loomade elus; - oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi (sajab vihma, sajab lund, päike paistab, puhub tuul); - teab, miks tuleb vett säästlikult kasutada; - püüab puhtust hoida (ei viska prügi maha); - teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks soojust, valgust ja toitu.
--	--

4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused

Keskkond	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Sotsiaalne keskkond	<ul style="list-style-type: none"> - oskab nimetada oma nime, vanuse ja soo (tüdruk, poiss), nimetada kehaosi ja nende vajalikkust; - oskab kirjeldada oma perekonda (pereliikmed ja nende nimed); - kirjeldab oma kodu: maja, korterit; - kirjeldab pereliikmete koduseid tegemisi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas; - teab oma lasteaia ja rühma nime; - oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu; - teab nimetada lasteaiatöötajaid ja nende tegevusi; - oskab nimetada oma vanemate ameteid ja oma sõnadega neid kirjeldada - oskab nimetada tuntumate ametite juurde kuuluvaid töövahendeid; - teab oma rahvust, keelt ja riigi tähtsamaid sümboleid; - kirjeldab tähtpäevi oma peres; - oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid (vastlad, mardipäev, kadripäev) ja nendega seotud tegevusi; - teab mõistete õige või vale tähendust; - teab üldtuntud viisakusreegleid ning tunneb ja järgib lauakombeid; - oskab sõpra lohutada ja abistada ning andeks anda ja leppida; - oskab nähtu põhjal kirjeldada inimeste erinevusi (keeleline, rassiline, vanuseline, tervisest tulenev erinevus); - oskab nimetada tervist hoidvaid tegevusi (toitumine, liikumine, uni, puhkus, mäng, hea tuju, hammaste pesu);
Tehiskeskkond	<ul style="list-style-type: none"> - oskab nimetada erinevaid ruume lasteaias ja teab nende otstarvet; - oskab kirjeldada lasteaia õueala ja seal kasutatavaid vahendeid ning nende kasutamise reegleid; - kirjeldab mõningaid kodumasinaid, teab nende otstarvet ja kasutamisel tulenevaid ohte; - kirjeldab erinevaid sõidukeid ja nende otstarvet; - teab et prügi sorteeritakse ja kuidas seda tema kodus tehakse; - oskab nimetada kohti, tegevusi ja esemeid mis võivad olla tervisele ohtlikud; - oskab selgitada, mida tuleb teha õnnetuse korral; - teab valgusfoori tulede tähendust ja järjekorda süttimisel ning kuidas ületada sõiduteed; - teab lihtsamate liiklusmärkide tähendust (stopp, sõidutee, jalakäijate tee, jalgrattatee jne.); - tunneb ühissõidukis kasutatavaid reegleid ja oskab neid kasutada meeldetuletamisel; - teab helkuri vajalikkusest, eriotstarbeliste sõidukite vajalikkusest meie elus ja hädaabi numbrist 112; - kasutab IT vahendeid säästlikult;
Looduskeskkond	<ul style="list-style-type: none"> - oskab nimetada ning kirjeldada tuttavaid puid, lilli, puu- ja köögivilju;

	<ul style="list-style-type: none"> - oskab nimetada tuttavaid loomi (kodu- ja metsloomi), kirjeldada nende välimust ja nimetada kus nad elavad; - teab ning oskab kirjeldada tuntumaid seeni ja marju (metsas, aias); - teab mõningaid putukaid, roomajaid, kahepaikseid ning nende välimust ja ohtlikkust inimesele; - oskab nimetada kodukohas leiduvaid veekogusid (meri, jõgi, järv); - tunneb aastaaegu ja oskab neid kirjeldada, nimetab ilmastikunähtusi seoses aastaaegadega; - oskab hoida enda ümber puhtust looduses, kodu ümbruses; - teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, valgust ja õhku.
--	---

5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused

Keskkond	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Sotsiaalne keskkond	<ul style="list-style-type: none"> - oskab tutvustada iseennast, kirjeldab oma välimust, räägib oma lemmiktegevusest või hobist; - oskab nimetada kodust aadressi, teab kodu asukohta (linnas, maal); - teab oma pereliikmeid ja vanavanemaid, kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi; - teab nimetada lasteaiatöötajaid ja nende tegevusi; - oskab nimetada vanemate ameteid; - põhjendab mängu-või töökoha korrastamise vajadust; - teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid; - oskab Eesti kaardil näidata oma kodukohta; - teab Eesti Vabariigi presidendi nime; - oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid (vastlad, mardipäev, kadripäev) ja nendega seotud tegevusi; - tunneb ja jälgib lauakombeid; - oskab sõpra lohutada ja abistada; - teab, miks tekivad hambabaugud ning kuidas hammaste eest hoolitseda (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine); - oskab kirjeldada inimeste erinevusi (keeleline, rassiline, vanuseline, tervisest tulenev) ja abivahendeid (prillid, ratastool, vaegnägemine – valge kepp, vaegkuulmine – kuuldeaparaat);
Tehiskeskkond	<ul style="list-style-type: none"> - oskab nimetada maja ehituseks kasutatavaid materjale (puit, kivi jm); - oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust (kauplus, polikliinik, pank, raamatukogu); - kirjeldab kodumasinaid ja –elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte; - oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid sõidukeid (auto, buss, tramm, rong, laev, lennuk) ja teab nende otstarvet; - teab miks on vaja prügi sortida, prügi sorteerimine lasteaias ja kodus (paber, plast, patareid, klaas); - teab, kuidas sõiduteed ületada; - teab sageli esinevaid liiklusmärke ja nende tähendust; - teab turvatooli ja turvavöö vajalikkust sõidukis; - oskab põhjendada helkuri kasutamise vajalikkust; - teab Hädaabi numbrit 112; - oskab ühissõidukis käituda (sõidupilet, istekohal istumine) ja ühissõidukist väljuda (ei jookse sõiduki eest ega tagant jne); - võrdleb multifilmi/filmi ja päris loomi/inimesi; - oskab integreerida digitehnoloogilisi vahendeid õppetöös;
Looduskeskkond	<ul style="list-style-type: none"> - oskab nimetada ja kirjeldada tuttavaid puid ning teab puu osi (leht, õis, vili, juur, tüvi, võra, latv);

	<ul style="list-style-type: none"> - oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid aed-ja puuvilju (kuju, värvus, maitse, lõhn, kasutamine toiduks); - eristab välimuse järgi mõningad söögi- ja mürgiseened ning oskab kirjeldada söögiseente kasutusvõimalusi; - teab kuidas jõuab leib meie lauale (rukis leivavili, nisu saiavili); - teab ja oskab nimetada oma kodukoha lähimad veekogud (meri, järv, tiik); - teab kodu- ja metsloomade erinevusi ning oskab võrrelda koduloomade ja metsloomade elu; - teab, kuidas saab inimene lindude ja loomade eest hoolitseda talvel; - oskab kirjeldada loomade elutegevust erinevatel aastaegadel; - oskab nimetada mõningaid paigalinde (varblane, tihane, tuvi) ja rändlinde (pääsuke, kuldnokk), nimetab lindude ühiseid omadusi; - oskab nimetada ja kirjeldada tuttavaid putukaid ning teab nende elupaiku (mesilane – mesilastaru, sipelgas – sipelgapesa); - oskab nimetada kala kehaosad (uimed, soomused, saba); - oskab kirjeldada aastaegade olulisi tunnuseid; - oskab selgitada, miks on vaja ja kuidas saab vett ja elektrit säästlikult kasutada; - oskab hoida enda ümber puhtust looduses (kodu ümbruses, lasteaia ümbruses).
--	--

6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused

Keskkond	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Sotsiaalne keskkond	<ul style="list-style-type: none"> - teab oma kodust aadressi ja oma pere kontakttelefoni; - tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid; - kirjeldab oma kodu, räägib oma perest ja lähisugulastest; - nimetab erinevaid ameteid lasteaia ja nende vajalikkust; - oskab kirjeldada, mille poolest lasteaed koolist erineb (tunnid, vahetund, hinded, tunnistus, koolivaheaeg, päevik, koolitarbed jm.); - oskab nimetada pereliikmete elukutseid ja ameteid; - teab enimtuntud elukutsete tööülesandeid ja töövahendeid (müüja, õpetaja, autojuht, politseinik, arst, koristaja, kokk); - selgitab tööl käimise vajadust, teab raha otstarvet; - nimetab Eesti riiklikke sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kivi); - tunneb Narva linna lippu ja vappi, teab kes on linnapea; - teab Eesti Vabariigi presidendi nime; - teab ja nimetab Eesti lähinaabreid (Läti, Soome, Rootsi, Venemaa); - teab olümpiamängude tähtsust ja tunneb Eesti tuntumaid sportlaseid; - kirjeldab tuntumate rahvakalendri tähtpäevadega seotud kombeid (jaanipäev, kadripäev, mardipäev jt.); - oskab nimetada riiklikke pühi ja nendega seotud traditsioone (riigi aastapäev, võidupüha); - kontrollib oma käitumist vastavalt üldlevinud viisakusreeglitele ja korrigeerib seda vajadusel; - oskab luua ja hoida sõprussuhet; - oskab kirjeldada oma emotsioone ja tundeid; - teab, milline tegevus või käitumine kahjustab tervist; - järgib hammaste hooldamise ja hoidmise põhimõtteid igapäevaelus; - oskab nimetada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve; - selgitab, mis on südame ja kopsude kõige olulisem ülesanne ning teab, millised tegevused aitavad neid hoida tervena; - nimetab hädaabinumbri 112 ja oskab seda kasutada;

	<ul style="list-style-type: none"> - teab ja tunnetab ümbritsevaid ohte (olukordadest, inimestest, keskkonnast, loomadest ja käitumisest põhjustatud ohud);
Tehiskeskkond	<ul style="list-style-type: none"> - oskab kirjeldada vana-aja kodu ja selle sisustust; - oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust(kauplus, juuksur, polikliinik,apteek, pank); - kirjeldab kodumasinaid ja elektroonikat ning teab nende otstarvet; - oskab nimetada või kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke sõidukeid (kraanaauto, prügiauto, teerull); - oskab kirjeldada asjade korduva kasutamise võimalust; - oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda; - oskab jälgida liikluseeskirju tuttavas keskkonnas (nt. lasteaia ümbrus); - oskab käituda ühissõidukis ning sealt väljuda; - teab millist turvavarustust peab kandma jalg-, tõukerattaga ja rulluiskudega sõites; - teab kuidas tegutseda, kui on eksinud linnas/maal või metsas; - teab, kuhu kinnitada helkurribad, helkur; - teab, turvatoolialuse vajalikkust autos; - kujuneb oskus väljendada end meediavahendite abil; - oskab integreerida digi-tehnoloogilisi vahendeid õppetöös;
Looduskeskkond	<ul style="list-style-type: none"> - oskab kirjeldada kodukoha loodust (mere ääres, park, mets); - nimetab enimtuntud põhja- ja lõunamaa loomi ning kirjeldab nende välimust; - oskab nimetada teravilju, mida kasutatakse söögiks või, mis kasvavad kodulähedal põldudel; - oskab kirjeldada veekogude erinevust; - teab loomade/lindude käitumise erinevusi eri aastaegadel (rändlinnud, talveuni, pesaehitus, poegade toitmine); - oskab kirjeldada tuttavate putukate välimust ja nende elupaiku; - nimetab erinevat liiki kalu ja teab kaladele iseloomulikke tunnuseid; - teab mõningaid planeete (Maa, Päike, Kuu jt.); - oskab nimetada ja kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi (marjad: mustikas, maasikas, pohl, sõstartikker; puud: õuna-pirni-kirsipuu, toomingas, pihlakas); - oskab eristada õpitud puude lehti ja vilju; - kirjeldab oma sõnadega loodust ja inimesi erinevates tsüklites: ööpäev, nädal, aastaring; - seostab muutusi looduses aastaegade vaheldumisega ning oskab neid kirjeldada; - oskab kirjeldada inimeste iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (seemnete külvamine,taimede istutamine, põldude kündmine, mererannas päevitamine, veekogudes); - selgitab ilmastikunähtuste seost aastaegadeaga; - suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub seda säästvalt; - kirjeldab millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud loodusele; - teab prügi sortimise vajalikkust ning oskab sortida lihtsamat prügi (pudelid, paber, olmeprügi); - selgitab valguse, temperatuuri, vee, toitainete ning õhu tähtsust taimedele, loomadele ja inimestele.

4.1.1. Digi-tehnoloogia

Meedia ja digi-tehnoloogia – vajalikkus, teadmiste-, oskuste- ja silmaringi laiendamine, mõtlemisoskuse arendamine.

Lasteaias on e-tahvlid, digivahendid (fotoaparaat, digikaamera, videokaamera, diktofon, nutitelefoni, arvuti, tahvelarvuti, Bee-Botid).

Bee-Bot põrandarobot on õpetaja abiline ja laste sõber, kes aitab anda ülesandeid ning leida õigeid vastuseid, kasutades õpimatte. Sobib lastele alates kolmandast eluaastast.

Bee-bot robotit on võimalik lõimida järgnevalt:

- mina ja keskkond – isekoostatud mati kasutamine, kus on loodust, kodu, tegevusi jne käsitlevad pildid;
- keel ja kõne (ja logopeediline töö)– laps jutustab pildi põhjal ruutudest, kus mesimumm peatub, õpib tähti, lahendab ristsõna, koostab lauset vms;
- eesti keel, kui teine keel – laps õpib isekoostatud matilt piltide abil uusi sõnu või väljendeid;
- matemaatika – laps õpib loetama või arvutama mesilast õigetele numbritele suunates;
- kunst – lapsed loovad ise mesilasele liikumismatte või meisterdavad/kaunistavad riideid;
- muusika – lapsed õpivad iseloodud mati pealt muusikariistu;
- liikumine – lapsed teevad võimlemisharjutusi, mida mesimumm näitab isekoostatud mati peal.

Eesmärgid:

Laps...

- oskab nimetada digi- ja robotikavahendeid;
- kasutab digivahendeid koos õpetajaga (fotoaparaat, videokaamera, diktofon, nutitelefon, arvuti, tahvelarvuti, Bee-Bot, robotikavahendid);
- laps teab, et tehiskeskkond on ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid (jalakäija ohutu liikumine), turvavarustus, virtuaalkeskkond (lapsed loovad koos õpetajaga digitaalset sisu, väljendavad end loominguiliselt kasutades IT võimalusi).

Digivahendite ja robotikaga seotud õppe-ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1.Lähtutakse lapse vanusest ja võimekusest.

2.Valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast.

3.Suunatakse last ümbritsevat virtuaalmaailma ja digivahendeid märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu.

4.Lõimitakse erinevaid tegevusi (võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust) digi- ja robotika vahenditega.

5.Suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

6.Suunatakse last kriitiliselt mõtlema (mis IT vahendeid ja mille jaoks kasutatakse, mida need võimaldavad teha).

7.Harjutatakse probleemilahendamise oskusi, mis kaasnevad tehnoloogia kasutamisega.

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- oskab kasutada ea- ja asjakohaseid digivahendeid;
- on tutvunud erinevate ohtudega arvuti (sh nutitelefon, internet jne) kasutamisel;
- oskab kasutada põrandarobotit Bee-Bot ja robotikaalaseid vahendeid õpetaja toel;
- loendab Bee-Boti samme iseseisvalt või õpetaja abil;
- loendab Bee-Boti teekonna sammud ühes suunas ning programmeerib Bee-Boti koos õpetajaga või iseseisvalt;
- loob koos õpetajaga või iseseisvalt mängukeskkonna aluse;
- suudab teise lapse programmeerimist jälgides määrata Bee-Boti sihtpunkti.

Lapse arengu eeldatavad tulemused

2-3.aastane laps	- nimetab IT-vahendeid (televisoor, telefon, arvuti, fotoaparaat) ja teab milleks neid kasutatakse; - tutvub robotiga Bee-Bot; - loendab koos õpetajaga Bee-Bot samme liikumisel;
3-5.aastane laps	- loendab koos õpetajaga Bee-Bot samme liikumisel;

	- programmeerib koos täiskasvanuga roboti Bee-Bot liikumise teekonna; - harjutab seadistamist parem-vasak ja edasi-tagasi;
6-7.aastane laps	- oskab digivahendi abil leida vajalikku teavet; - seadistab iseseisvalt roboti Bee-Bot liikumise teekonna: roboti liikumise algupunkti ja lõpp-punkti; - leiab Bee-Bot roboti teekonnaks erinevaid liikumisvõimalusi.

4.1.2. Tervis ja ohutus

Lasteaias kord kvartalis toimub spordi- või tervisenädal; kord kuus – ohutuspäev.

Ohutuspäevade teemad on:

- teeaabits;
- käitumine transpordis;
- kuidas suhtuda koduloomadesse;
- kodutehnika;
- jalatuskäik talvel;
- päev 112 (11.veebruari)/ Päästeamet;
- oleme erinevad (koostöö kaaslastega);
- käitumine looduses;
- võõrad täiskasvanud;
- mürktaimed ja kasulikud taimed;
- käitumine veekogu juures.

Eesmärk: laps väärtustab enda ja teiste tervist, käitub tervislikult ning ohutult.

Tervis: tervise väärtustamine, hügieen, hammaste tervis, tervislik toitumine, inimkeha, ohutus ja turvalisus.

Tervise väärtustamine: tervis (vaimne, emotsionaalne, sotsiaalne, füüsiline), haigus, inimese tervist mõjutavad tegurid; tervisekäitumine (tervislik toitumine, eakohane ja piisav kehaline aktiivsus, puhkus ning uni); meeldivad suhted, hea tuju, emotsioonid, teiste arvestamine, riskikäitumine (vägivald, ohtlike olukordade loomine, suitsetamine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus jm).

Hügieen: isiklikud hügieenitarbed ja nende kasutamise reeglid, pesemise tähtsus ja regulaarsus, hügieeni olulisus haiguste ärahoidmisel, ümbruse korrastamine ning keskkonna puhtuse eest hoolitsemine.

Hammaste tervis: hammaste hooldamise vahendid, terve hammaskonna hoidmine (tervislik toitumine, regulaarne hammaste läbivaatus hambaarsti juures, regulaarne ning õige hammaste harjamine/pesemine).

Tervislik toitumine: toidu vajalikkus lapse arengule ja tervisele, erinevad toiduained ja toiduainete rühmad, toiduainete päritolu, tervisliku toitumise põhimõtted, taldrikureegel, toidupüramiid, lapse arengule ja tervisele esmatähtsad toiduained igapäevases toidus, lauakombed, ohud köögis.

Inimkeha: kehaosad; meelelundid; süda ja kopsud ning nende ülesanne; tüdruk ja poiss.

Ohutus ja turvalisus: ohud erinevates situatsioonides ja keskkondades, turvaline käitumine ohtlikus situatsioonis, hädaabinumber ja selle kasutamine; ohud metsas, linnas, vee juures jm, turvalise käitumise reeglid, lihtsamad esmaabivõtted; keeldumine last ohustavatest tegevustest; tuleohutus.

Tulemused:

Laps...

- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui neis osalemine kahjustab teda ennast ja teisi või on ohtlik;
- kirjeldab, kuidas keskkond ja inimeste käitumine võivad mõjutada tervist;
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sh hammaste hoidmist ja hooldamist.

Valdkonna korraldus

1. Valdkonnas tutvustatakse tervislikku ja ohutut käitumist mitmesuguste ürituste, igapäevaste tegevuste, õppekäikude ja isikliku eeskuju kaudu.
2. Tervise ja ohutuse teemad on lõimitud “Mina ja Keskkond” valdkonna kaudu.
3. Õhutatatakse last väärtustama oma tervist, käitudes tervislikult ja ohutult.

Valdkonna eeldatavad tulemused vanuseti:

2-3- aastane laps	<ul style="list-style-type: none">-harjab hambaid täiskasvanu abiga ja teab hammaste hooldamise vahendeid;-nimetab erinevaid toiduaineid;-osutab ja nimetab küsimisel peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale, kõrvadele;-teab tüdruku ja poisi erinevusi;-nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud;-väljendab oma tundeid lisaks nutule ka sõnadega;-väljendab tugevaid emotsioone, oma mina;
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none">-nimetab tegevusi, mis on tervisele kasulikud;-peseb hambaid täiskasvanu (suulisel) juhendamisel. Nimetab hammaste tervise hoidmiseks vajalikke tegevusi;-nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev;-nimetab toiduainete rühmad (teraviljatooted, puu –ja köögiviljad, piimatooted, lihakala muna);-osutab küsimisel kehal südame, kopsude ja teisi tähtsaid inimkeha organite asukohale;-selgitab küsimisel, milleks on vajalikud silmad, kõrvad, nina;-teab tüdruku ja poisi erinevusi;-oskab suunavate küsimuste abiga nimetada kohti, esemeid ja aineid, mis võivad olla ohtlikud;-nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud;-selgitab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole;-selgitab, miks ei tohi võõrastega kaasa minna;-oma soove, emotsioone ja tahtmisi väljendab laps kõne abil;-mõistab tundeid ja emotsioone;-väljendab oma emotsioone ja räägib nendest ning suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest;
6-7aastane laps	<ul style="list-style-type: none">-selgitab, kuidas hoida enda ja teiste tervist;-selgitab, et suitsetamine sh passiivne suitsetamine (viibimine tubaka-suitsuses keskkonnas) ja alkoholi tarvitamine kahjustavad olemine;-teab, mis on haigus;-selgitab, kuidas inimesi ümbritsev keskkond või inimeste käitumine võib mõjutada tervist;-selgitab, miks tekivad hambaaugud; piimahamba ja jäävhamba erinevus;-järgib hammaste hooldamise ja hoidmise põhimõtteid igapäevaelus;-peseb hambaid iseseisvalt ja õigesti;-selgitab taldrikureegli põhimõtet;-selgitab, kust pärinevad igapäevased toiduained;-valmistab koos täiskasvanuga lihtsamaid toite;-selgitab, milliseid toiduaineid on igapäevaselt vaja süüa rohkem ja milliseid vähem;-nimetab ja teab erinevaid meeleelundeid;-selgitab, milline on südame, aju, kopsude kõige olulisem ülesanne;-teab tüdruku ja poisi erinevusi;

	-teab, millised on turvalise käitumise reeglid erinevates situatsioonides ja keskkondades; -nimetab hädaabinumbrit 112 ja oskab seda ka kasutada; -teab lihtsamaid esmaabivõtteid; -selgitab, kuidas käituda eksinuna linnas/maal või metsas; -suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida, oskab ka teisi arvestada ning suhtub teiste laste tegevusesse sallivamalt; -tajub ja mõistab paremini teiste inimeste emotsioone ja seisukohti ning suudab neid nii käitumises kui vestluses arvestada.
--	---

4.2. KEEL JA KÕNE

Eesmärgid:

Laps...

- tuleb toime igapäevases suhtluses;
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Sisu:

1. keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
2. suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
3. lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe –ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldus:

1. Lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel.

2. Peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda, laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga.

3. Suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi ning lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist.

4. Õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (seostatult mängude ja igapäevatoimingutega).

5. Mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt. (nt nimekirjade koostamine, joonistusele pealkirja kirjutamine, kaardi või kirja kirjutamine koos täiskasvanu abiga).

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Kuni 3 aastane laps	- ütleb küsimise peale oma nime; - väljendab oma soove ja vajadusi, vastab vajaduse korral rohkem kui ühe lausega; - kuulab huviga täiskasvanu juttu ja seletusi, saab jutu sisust aru; - kordab täiskasvanu abiga tuttavaid jutukehi; - loeb peast või kordab järele 1-2 realist luuletust; - on omandanud põhilise osa keele häälikulisest ja grammatilisest struktuurist, kõneleb seostatult; - kasutab kõnes peale nimisõnade ka tegu-, ase-, omadus- ja arvsõnu, millega on kokku puutunud; - hääldab õigesti enamikku häälikuid;
---------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - vaatab koos täiskasvanuga ja üksi pildiraamatuid, osutab pildile ja kommenteerib; - nimetab tegevusi pildil;
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - teab oma ees- ja perenime; - kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust 2-3 lausungiga (nii olevikus kui minevikus); - osaleb dialoogis: esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi; - mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui liiginimetusi (puud: kask, kuusk, toidunõud: tass, taldrik); - loeb peast või kordab 3-4-realist luuletust; - mõistab teksti, mis on seotud tema enda kogemusega (ka lihtsamat muinasjuttu); - oskab jutustada pildi järgi oma kogemuse põhjal (pildiseeria järgi muinasjuttu); - tunneb huvi raamatute vastu ja oskab neid lehitseda; - eristab kuulmise järgi tuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest (sall-pall, tass-kass); - hääldab emakeele häälikuid õigesti;
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - algatab ise ja jätkab suhtlust eakaaslaste ja täiskasvanuga; - kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust; - oskab jutustada pildiseerial kujutatud sündmust; - oskab seletada sõnu ja olukordi ning vastata küsimustele; - oskab lühikesi jutte ümber jutustada; - oskab jutustada oma kogemuste põhjal (3-5 lausega); - teab peast mõnd õpitud luuletust, liisusalmi; - moodustab grammatiliselt õigeid lauseid, kasutab liitlauseid; - kasutab kõnes võrdlusastmeid: <i>ilus, ilusam, kõige ilusam</i>; - kasutab kõnes vastandsõnu (<i>must – puhas</i>); - kasutab tingivat kõneviisi (tahaksin); - kasutab kõnes õigesti enamikku nimisõna käändevorme, ka mitmuses (ilusatel lilledel); - hääldab õigesti kõiki häälikuid; - kuuleb hääliku esinemist sõnas (täiskasvanu rõhutatud hääldamise või häälimise järgi); - tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti (leiab oma nimesildi);
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - oskab juttu ja luuletust lahti mõtestada; - saab aru jutu väljendusrikkast keelest, eristab juttu ja luuletust; - teab peast 2-3 luuletust; - väljendab oma mõtteid tervikliku lausega, kasutab sünonüüme (jookseb-lippab); - jutustab pildi järgi, oma kogemuste põhjal ja antud alguse järgi; - lavastab tuttavaid muinasjutte (nukuteater, lauateater); - kasutab kõnes õigesti saav ja rajav kääned (saab lauljaks, jooksen kivini); - märkab ja oskab parandada grammatikavigu kõnes (nt lugeb, lillene, sadab); - nimetab ühe kategooria piires vähemalt kahte sõna (lilled on tulp ja roos); - hääldab õigesti kasutatavaid võõrsõnu (banaan, diivan...); - häälib täiskasvanu abiga (järele korrates) 1-2silbilise sulghäälikuta ja häälikuühendita sõnu; - määrab hääliku asukoha (alguses, lõpus, keskel) häälikuühendita sõnas; - oskab kirjutada oma nime trükitähtedega;
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - arvestab suhtlemisel kaassuhtleja, olukorra ja suhtlemise kohaga (lasteaed, tänav, kauplus), kasutab erinevaid suhtlemisstrateegiaid (veenmine, palumine...); - saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;

	<p>suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;</p> <ul style="list-style-type: none"> - jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid; - kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid; - kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses(ka olev kääne: töötab arstina); - valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu tuletada (lill –lilleline) ja liitsõnu moodustada (marjakorv, supipott); - tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirja pildis ära mõned sõnad; - kirjutab kõiki emakeele tähti; - kirjutab joonistähedega 1–2-silbilisi sõnu märkides õigesti lühikesi ja pikki häälikuid; - valdab korrektset pliiatsihoidu; - teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.
--	--

4.2.1. Eesti kui tina keel

Lasteasutuses toimub õppe- ja kasvatustegevus vene keeles.

Lasteasutuses alustatakse laste eesti keele õpet kolmeaastaselt kas:

- eraldi keeletegevuste kaudu;
- keeleõpet teiste tegevustega lõimides;
- osalise keelekümbluse meetodikat rakendades.

Eesmärgid:

Laps...

- tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eestikaastlaste kui ka täiskasvanutega;
- tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Sisu:

1. kuulamine;
2. kõnelemine;
3. hääldamine;
4. Eesti kultuuriga tutvumine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. Peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt).
2. Pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid.
3. Suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm).
4. Korraldatakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm.
5. Vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles).
6. Valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks.
7. Pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

8. Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse nii laste arengutaset, vanust kui ka eesti keele õppe mahtu ning meetodikat.

Lapse arengu eeldatavad tulemused

3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb huvi eesti keele vastu; - kuulab õpetaja poolt lausunud sõnu ning lihtsaid lauseid; - saab aru käsk sõnadest; - kordab eesti keele sõnu üksi või õpetajaga; - teab peast 4-realist eestikeelset luuletust, liisusalmi või laulu; - kasutab kõnes tuntumaid viisakussõnad („Tere“, „Aitäh“, „Palun“); - tajub eesti keele intonatsiooni ja proovib sõnade selget ja täpset hääldamist kasutada; - teab, et elab Eestis ja siin räägitakse eesti keelt;
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb huvi eesti keele vastu; - saab aru lihtsatest küsimustest ja püüab vastata õpetaja abil; - teab peast eesti keelseid lihtsaid ja lühikesi luuletusi, liisusalmi ning laulu; - kasutab eakaaslastega ja täiskasvanute suheldes erinevaid viisakussõnu; - tajub eesti keele intonatsiooni ja proovib sõnade selget ja täpset hääldamist kasutada; - teab oma elukohta, lähemaid kohaneemesid; - tunneb ära Eesti lipu, nimetab riiginime, kus ta elab;
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - kuulab ja mõistab lühikest lihtsamat eestikeelset jutukest; - saab aru viisakussõnade kasutamise vajalikkusest ja kasutab neid; - teab peast eesti keelseid lihtsaid luuletusi ja laule; - nimetab erinevaid keha osi ja osutab nendele; - nimetab aastaajad ja nädalapäevad, oskab nimetada, mis päev on täna; - tajub eesti keele intonatsiooni ja proovib sõnade selget ja täpset hääldamist kasutada; - hääldab etteöeldud sõnu korrates õigesti järgmised häälikud: ä, ö, ü, õ; - oskab nimetada Eesti kohaneemesid; - nimetab rahvuskalendri tähtpäevi, millel ta on osalenud (Mardi- ja Kadripäev);
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires; - kasutab kõnes sobivaid viisakussõnadeid; - tutvustab ja kirjeldab iseennast; - teab aastaegade ilmastiku olusid; - oskab koostada lihtsamaid fraase ja lauseid; - tajub eesti keele intonatsiooni ja proovib sõnade selget ja täpset hääldamist kasutada.; - hääldab õigesti järgmised häälikud: ä, ö, ü, õ; - oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimi, tuntud inimesi; - nimetab rahvuskalendri tähtpäevi, millel ta on osalenud (Mardi- ja Kadripäev); - nimetab eesti rahvuslinnu ja lille; - nimetab Eesti riiklikke sümboleid.

Eesti lastekirjandusega tutvustamise kava (Lisa 17).

4.2.2. Keelekümbel lasteaias

Lasteaias on osalise keelekümbelrühmad.

Valdkond toetub INNOVE keelekümbelrühmade materjalidele (<http://kke.innove.ee/abiks-opetajale/abimaterjalid>).

Eesmärgid:

- äratada huvi eesti keele vastu;
- õpetada kuulama ja tajuma eesti keele kõla;
- kujundada eesti keelele omast hääldust;
- õppida eesti keele sõnu ja väljendeid;
- julgustada õpituid sõnu ja fraase kasutama, kujundada valmidust eesti keeles suhtlemiseks;
- kaasata lapsevanemaid, süvendades arusaamist vajadusest toetada lapse keeleõpinguid.

Läbiviimise põhimõtted:

- keeleõpetus peab olema mänguline, vaheldusrikas ja kõitev;
- keeleõppe korraldamisel tuleb arvestada laste igapäevast eesti keeles suhtlemise võimalust;
- keeleõpet viiakse läbi mitmesugustes tegevustes: liikumine, laulmine, käeline tegevus, igapäevatoimingud.

Keelekümbluse metoodika eesmärgid:

- keelekümblusmetoodikas on oluline, et õpe vastaks laste ealisele arengule ja kultuuritraditsioonidele;
- keelekümbluse eesmärgiks on toimiv mitmekeelsus, mis on oluline mitmekultuurilises ühiskonnas;
- tagada emakeele valdamine eakohasel tasemel;
- anda vajalikud teadmised ja oskused nii emakeeles kui ka kümbluskeeles.

Põhimõtted:

- üks inimene – üks keel (õpetaja räägib ainult eesti keeles);
- kümbluskeel on õpetaja emakeel või valdab ta seda kõrgtasemel;
- keelt õpitakse loomulikes olukordades;
- keeleõpe viiakse läbi mängulises vormis;
- lapsi ei sunnita, vaid innustatakse ja julgustatakse kõnelema.

Esimese õppeaasta tulemused

Keeleline osaoskus	Oodatavad tulemused
Kuulamine	-reageerib adekvaatselt lihtsamatele eestikeelsetele korraldustele või palvetele, täidab lihtsaid käsklusi; -tunneb tuttavas kontekstis ära lihtsamad õpitud sõnad ja väljendid ning saab neist aru; -on eesti keeles juhendatud tegevustes püüdlik: kuulab, mängib, kordab öeldut kooris ja üksinda; -kordab õpetaja palvel meelsasti uusi sõnu ja väljendeid; -kuulab huviga muinasjuttu, juttu või mõnda dialoogi; -aimab tuttavate sõnade ja õpitud väljendite ning illustratsioonide toel jutu sisu;

Kõnelemine	<p>-kasutab elementaarseid viisakusväljendeid: <i>tere, head aega, aitäh, palun!</i></p> <p>-kordab järele õpitud sõnu ja fraase ning kasutab neid tuttavates situatsioonides: <i>Palun aita! Palun ... Kas tohib võtta? Kas tohib minna? Tule siia ...</i> jne;</p> <p>-kordab tuttava tähendusega sõnu ja hääldab neid õigesti;</p> <p>-kordab järele õpitud sõnu ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamisel;</p> <p>-osaleb aktiivselt hommikuringis ja kasutab koos õpetajaga sealset rutiinset sõnavara: poiste ja tüdrukute hulk, tuju, ilm;</p> <p>-saab aru küsimustest ja vastab õpitud sõnavara piires ühe sõna või lihtsa sõnaühendiga küsimustele: <i>Kes see on? Mis on sinu nimi? Kui vana sa oled? Mis sul on? Mis värvi?</i> jne;</p> <p>-teab vastavalt rühma õppekavale peast mõnda laulu, liisusalmi ja luuletust;</p> <p>-saab aru läbitud teemade raames õpitud sõnadest (lähtudes rühma õppekavast):</p> <ul style="list-style-type: none"> • passiivne valdamine (saab aru ja osutab piltidele/esemetele); • aktiivne kasutamine (kasutab läbitud teemade raames õpitud sõnu aktiivselt);
Lugemise ja kirjutamise alused	-tunneb kirja pildis ära oma nime ja leiab selle teiste nimede hulgast;
Eesti kultuuri tutvustamine	<p>-oskab laulda mõnda tuntud eesti lastelaulu;</p> <p>-tunneb ära Eesti lipu ja nimetab lipuvärve.</p>

Teise õppeaasta tulemused

Keeleline osaoskus	Oodatavad tulemused
Kuulamine	<p>-kuulab ja mõistab kõnet, mis on suhtlussituatsiooni ja kontekstiga vahetult seotud;</p> <p>-kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist ning tunneb ära kuuldule vastavad pildid;</p> <p>-mõistab eestikeelseid lihtsamaid küsimusi;</p> <p>-tunneb aktiivselt huvi asjade nimetuste vastu;</p>
Kõnelemine	<p>-kasutab õpitud viisakusväljendeid: <i>Tere hommikust; Head isu! Palun vabandust;</i></p> <p>-pöördub õpetaja poole mõnikord eesti keeles, kasutab õpitud fraase ja väljendeid;</p> <p>-kasutab igapäevaste toimingutega seoses eestikeelseid fraase. Suudab nende abil ennast arusaadavaks teha;</p> <p>-kasutab igapäevaste toimingutega seoses eestikeelseid fraase. Suudab nende abil ennast arusaadavaks teha;</p> <p>-tunneb huvi asjade nimetuste vastu, küsib sõnade tähendusi;</p> <p>-osaleb aktiivselt hommikuringis ja kasutab sealset rutiinset sõnavara: poiste ja tüdrukute hulga võrdlemine (<i>rohkem/vähem</i>), nädalapäevad, <i>täna on ... tuju, ilm;</i></p> <p>-teab vastavalt rühma õppekavale peast laule, liisusalme ja luuletusi;</p> <p>-osaleb lavastusmängudes jõukohase päheõpitud tekstiga;</p> <p>-vastab küsimustele lühikese täislausega;</p> <p>-saab aru läbitud teemade raames õpitud sõnadest (lähtudes rühma õppekavast):</p> <ul style="list-style-type: none"> • passiivne valdamine (saab aru ja osutab piltidele/esemetele); • aktiivne kasutamine (kasutab läbitud teemade raames õpitud sõnu aktiivselt);
Lugemise ja kirjutamise alused	<p>-tunneb ära oma nime kirja pildi ja jäljendab seda;</p> <p>-tunneb kirja pildi järgi ära, missugused sõnasildid on eesti keeles;</p>

Eesti kultuuri tutvustamine	-tunneb eesti rahvusümboleid: Eesti lippu, rahvuslille ja –lindu; -osaleb rahvakalendri tähtpäevade tähistamisel; -oskab mängida eestikeelset laulumängu (ringmängu).
-----------------------------	---

Kolmanda õppeaasta tulemused

Keeleline osaoskus	Oodatavad tulemused
Kuulamine	-suudab jälgida täiskasvanu eestikeelset pikemat seletust ja selle järgi tegutseda; -tunneb ära uued õpitud sõnad/mõisted ja väljendid ning saab neist aru; -suudab pikemaajaliselt kuulates keskenduda tundmatule, aga lihtsale tekstile;
Kõnelemine	-algatab eesti keeles vestlust. Kasutab mängukaaslastega meelsasti eesti keelt; -keelekasutus on spontaanne ja loomulik (moodustab lihtsamaid fraase ja lihtlauseid); -räägib õpitud väljenditega oma tujust ja kogemustest. Väljendab oma mõtteid arvamusi, põhjendab – <i>sellepärast, et ...</i> ; -osaleb aktiivselt hommikuringis ja kasutab sealset rutiinset, laiendatud sõnavara: poiste ja tüdrukute hulga võrdlemine (<i>rohkem/vähem</i>), nädalapäevad, <i>täna on...</i> , <i>homme on...</i> , <i>eile oli... tuju, ilm</i> ; -näitab üles huvi suhtlemise vastu ega võõrasta eesti keelt rääkivaid inimesi; -annab oma sõnadega edasi jutustuse sisu; -kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu (<i>pikk/lühike, uus/vana</i> jne); -kasutab kõnes lihtminevikku; -teab vastavalt rühma õppekavale peast laule, liisusalme ja luuletusi ning esitab neid ilmekalt; -osaleb lavastusmängudes jõukohase päheõpitud tekstiga; -saab aru läbitud teemade raames õpitud sõnadest, osutades vastavatele piltidele; -kasutab läbitud teemade raames õpitud sõnu aktiivselt;
Lugemise ja kirjutamise alused	-tunneb peale oma nime kirjapildis ära ka mõne eestikeelse sõna; -kirjutab peast oma nime joonistähedega; -oskab seinasõnastikust leida sõnu ja ühendada need pildiga; -laob seinasõnastiku abil sõnu; -oskab määrata häälikute arvu sõnas ning hääliku asukohta (sõna alguses, sõna sees, sõna lõpus);
Eesti kultuuri tutvustamine	-teab, mis riigis ta elab ning nimetab pealinna; -nimetab eesti rahvusümboleid (suitsupääsuke, rukkilill); -oskab laulda mõnda tuntud eesti rahvalaulu ja tantsida lihtsamat rahvatantsu; -teab eesti rahvakalendri tähtpäevi.

Neljanda õppeaasta tulemused

Keeleline osaoskus	Oodatavad tulemused
Kuulamine	-mõistab keerulisemat eestikeelset kõnet ilma kontekstita; -osaleb pikemas täiskasvanu suunatud vestluses vabal teemal; -saab aru kuuldu sisust ning suudab sellele sobivalt reageerida; -mõistab ettelõetud või jutustatud eestikeelse eakohase (adapteeritud) ilukirjandusliku teksti põhisisu; -suudab keskenduda keerulisema eakohase teksti kuulamisele; -suudab jälgida lasteetendust või -filmi ja saab aru tegelaste kõnest;

Kõnelemine	<p>-osaleb aktiivselt hommikuringis, kasutab sealset rutiinset, laiendatud sõnavara ning julgeb võtta hommikuringi juhtimisel õpetaja rolli: poiste ja tüdrukute hulga võrdlemine (<i>mitme võrra vähem/rohkem</i>), nädalapäevad (lisanduvad <i>üleeile</i> ja <i>ülehomme</i>), tuju (põhjendab oma tuju: <i>sellepärast, et ...</i>), ilm (kasutab väljendeid <i>vihmane, tuuline</i>);</p> <p>-kõneleb õpitud sõnavara piires ning algatab erinevatel teemadel vestlust;</p> <p>-oskab rääkida endast ja oma perest. Vestleb endale olulistel õppekava raames läbitud teemadel;</p> <p>-vastab küsimustele täislausega ja oskab ise küsimusi esitada;</p> <p>-kasutab kõnes liitlauseid;</p> <p>-tunneb ära riimuvad sõnad, moodustab lihtsaid riime;</p> <p>-saab aru lihtsamatest mõistatustest ja naljadest, mida on õpetatud;</p> <p>-selgitab eakaaslastele mängureegleid eesti keeles;</p> <p>-teab vastavalt rühma õppekavale peast pikemaid laule, liisusalme ja luuletusi ning esitab neid ilmekalt;</p> <p>-osaleb lavastusmängudes jõukohase päheõpitud tekstiga, valib intonatsiooni vastavalt tegelaskujule ja situatsioonile;</p> <p>-suudab koostada lihtsamaid dialooge ja mängib omaloodud lavastusmänge;</p> <p>-on omandanud sõnavara läbitud teemade raames:</p> <ul style="list-style-type: none"> • passiivselt (saab aru ja osutab piltidele/esemetele); • aktiivselt (kasutab sõnu aktiivselt);
Lugemise ja kirjutamise alused	<p>-tunneb eesti keele häälikuid ja tähti;</p> <p>-tunneb huvi eesti keeles lugemise ja kirjutamise vastu;</p> <p>-laob häälimise järgi lihtsamaid eestikeelseid sõnu;</p> <p>-loeb kokku lühemaid eestikeelseid sõnu;</p> <p>-lahendab seinasõnastiku abil lihtsamaid ristsõnu;</p>
Eesti kultuuri tutvustamine	<p>-nimetab lisaks oma kodulinnale veel 2–3 suurema Eesti linna nime;</p> <p>-tunneb pildil ära oma linna vaatamisväärsusi;</p> <p>-tunneb ära eesti rahvarõivad;</p> <p>-tunneb huvi Eestis tähistatavate rahvakalendri tähtpäevade vastu ning oskab nimetada vähemalt kolme tähtpäeva;</p> <p>-teab mõnda eesti lastekirjanikku, nende teoseid ja lastekirjanduse tegelasi (mida on õppekava raames tutvustatud);</p> <p>-tunneb Eesti kaarti, näitab pealinna, oma kodulinna jne;</p> <p>-tunneb ära Eesti hümnit ja teab, kuidas hümnit ajal käituda.</p>

4.3. MATEMAATIKA

Eesmärgid:

Laps...

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuse põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ning kirjeldab ja järjestab oma igapäevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- tunneb ja kirjeldada geomeetrilisi kujundeid;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Sisu:

1. hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
2. suurused ja mõõtmine;
3. geomeetrilised kujundid.

Õppe –ja kasvatustöö kavandamine ja korraldus:

1. Innustatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemetes erinevusi ja sarnasusi ning oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada.

2. Harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ning kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks.

3. Seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, ergutades sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis -, nägemis -, haistmis – ja kompimisaistingut.

4. Suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatilisel kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm).

5. Toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist erinevates objektides sarnaste ja erinevate tunnuste ning omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

6. Innustatakse last robotika abil programmeerima, arvutama, sorteerima, juhise järgi seadmeid kokku panema, orienteeruma ruumis või seadmete ehitamise alal, kiiruse ja kauguse mõõtmine, erinevate teekondade mõõtmine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Kuni 3 aastane laps	<ul style="list-style-type: none">- tunneb põhivärvusi (kollane, punane, sinine) ja roheline;- rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse (värvus, kuju, suurus) järgi hulgaks;- leiab erinevate esemete hulgast „üks“ ja „palju“;- loendab esemeid kolme piires ning vastab küsimusele „mitu on?“;- näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur-väike);- leiab samasuguse kujundi peale-, kõrvuti- või sisseasetamise teel;- kompimise – veeretamisega eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid (kera, kuupi);- vestleb ööle ja päevale iseloomulikust ning matkib tegevusi mängus;- tunneb mõisteid „all“ ja „peal“ ning kasutab neid ümbritsevat kirjeldades;
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none">- tunneb lisaks kollasele, punasele, sinisele, rohelisele veel pruuni, musta, valget värvust;- oskab otsustada, kas nimetatud ese kuulub moodustatud hulka;- oskab võrrelda hulki paaridesse seadmise teel, kas on ühepalju e võrdselt e sama palju;- loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni;- võrdlemisel mõistab mõistetest: <i>pikem - lühem, ühepikkused, suurem – väiksem, ühesuurused, kõrgem - madalam, ühekõrgused</i>;- oskab eristada vorme: <i>ring, ruut</i> (leiab sarnaseid esemeid);- leiab aastaegade iseloomulikke tunnuseid: sügis - vihm, pori; talv – külm, lumi; kevad – lilled, rohi, päike; suvi – soe, päike(õues, pildil, vestluses);- eristab <i>hommikut ja õhtut</i> (kirjeldab tegevusi);- oskab määrata teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes (<i>ülal - all, ees – taga</i>);
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none">- tunneb (lisaks kollasele, punasele, sinisele, rohelisele, pruunile, mustale, valgele) roosat, halli, oranži ja lillat;- tunneb <i>ringi, ruutu ja kolmnurka</i>, leiab sarnaseid kujundeid ümbritsevast ning oskab neid võrrelda;- rühmitab esemeid ja olendeid kahe erineva tunnuse alusel;- võrdleb esemete hulki paaridesse seades ning otsustab, mida on <i>rohkem kui, vähem kui</i>;- võrdleb esemeid: <i>suurem-väiksem, pikem-lühem, kõrgem-madalam</i> (järjestab 3 eset);- loendab 10ni, teab arve 1 – 10;

	<ul style="list-style-type: none"> - teab ööpäeva osi: <i>hommik, päev, õhtu, öö</i>; - kirjeldab tegevusi <i>eile – täna - homme</i>; - määrab enda asukohta teiste laste ja esemete suhtes (<i>ees – taga</i>); - oskab määrata esemete asukohta (<i>ees –taga, üleval – all, kõrval</i>); - teab mõisteid <i>parem ja vasak</i>;
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - eristab värvuste erinevaid tumedusastmeid (hele-, tumeroheline...); - loendab 12-ni, teab arvude rida 12ni; - tunneb numbrimärke ja nendele vastavat hulka; - võrdleb hulki, lisab hulgale ja võtab ära (rohkem, vähem, ühepalju); - järjestab esemeid suuruse, pikkuse, laiuse, kõrguse ja paksuse järgi (5 eset); - oskab kirjeldada ruutu ja ristkülikut, võrrelda külgede arvu ja pikkust; - rühmitab geomeetrilisi kujundeid suuruse, värvi, vormi järgi; - lõikab paberist kujundeid, koostab neid pilte ja mustreid; - orienteerub ruumis liikumist suunavate käskluste järgi, mõõdab kaugusi sammudega; - määrab eseme asukohta: <i>all –peal, keskel – äärel, kohal, paremal – vasakul</i>; - teab nädalapäevade järjestikuseid nimetusi (mis eelneb, mis järgneb); - tunneb ööpäeva osi, orienteerub ajas: <i>eile, täna, homme</i>; - oskab kasutada mõisteid <i>kiiresti, aeglaselt, kohe, hiljem, varsti</i>;
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - oskab eristada ja teab nimetada värvuste erinevaid nüansse (telliskivipunane, sirelililla, sinepikollane, samblaroheline...); - teab arvude 1–12 järjestust (eelnev, järgnev), oskab tagasi loendada; - tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada; - liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =; - oskab koostada matemaatilisi jutukehi kahe etteantud hulga järgi; - teab igapäevaelus kasutatavaid pikkusmõõte (cm, m, km), massimõõtu kg, mahumõõtu liiter, rahaühikut euro ja sent; teab kus ning kuidas neid ühikuid kasutatakse; - mõõdab pikkust (laiust, kõrgust), raskust ja vedelikku kokkulepitud mõõtevahendiga; - määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi; - järjestab esemeid raskuse ja paksuse järgi; - eristab ruumilisi kujundeid (<i>kuup, kera, risttahukas, püramiid</i>), tasapinnalistest kujunditest (<i>ruut, ring, kolmnurk, ristkülik</i>); - orienteerub ruumis, õuealal ja paberil; - tunneb kella täistundides; - nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva; - kasutab kõnes õigesti sõnu <i>enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem</i>.

4.4. KUNST

Eesmärgid:

Laps...

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis-ning maalimisvahendeid ja –võtteid;
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Sisu:

1. kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul,
2. kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;

3. tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
4. kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe –ja kasvatustöö kavandamine ja korraldus:

1. Antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist.
2. Suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlusel tehtud tähelepanekuid.
3. Kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne.
4. Arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida.
5. Julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus –ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus.
6. Viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevusi teiste valdkondade õppe –ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale.
7. Suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Vanus	Lapse arengu eeldatavad tulemused
Kuni 3 aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest; - leiab kritselduste hulgast nime(tuse) andmist või loo jutustamist väärivaid kujundeid; - eristab asju värvi järgi (sinine, kollane, punane, roheline, must, valge); - kaunistab (täppidega, joontega) ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid; - õpetajat jäljendades muljub ja näpistab, rullib ja veeritab voolimismaterjale; - teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid; - tekitab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega (rasvakriitide, pehmete pliiatsitega jne) erinevaid jälgi (täppe ning vertikaalseid, horisontaalseid, sirgeid, lainelisi, katkendlikke ja spiraalseid jooni), püsides paberi piirides; - tõmbab pintsliiga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu; - trükib näpuvärvidega sõrmede ja kogu käega; - kortsutab iseseisvalt pehmet paberit ning rebib paberist tükke; - katab aluspinna liimiga, puistab sellele erinevaid objekte ja liimib kujundeid; - koostab pinnal lihtsamaid asju valmisvormidest; - täiskasvanute abiga teeb lihtsamaid ehitisi; - vaatleb pilte ja raamatuillustratsioone ning vastab küsimustele; - näitab teistele oma tööd kui kunstiteost ja räägib sellest;
3-4 aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - kujutab naturist inspireeritud asju, objekte, andes üle mõningaid sarnasusi, tunnuseid ja iseloomulikke jooni; - kujutab tuttavaid asju, objekte, sündmusi; - täiskasvanute abiga valib sobivaid materjale ja vahendeid oma kavatsuse elluviimiseks; - eristab ja nimetab põhivärve ja mõningaid varjundeid; - koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba eseme äärisel kaunistamiseks; - kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse sobivate motiividega;

	<ul style="list-style-type: none"> - joonistab ning värvib pindu värvi- ja viltpliiatsitega, kriitidega, guaššvärvidega; - võtab pintslile vajaduse korral lisaks värvi ja katab pindu; - vajutab jäljendeid, kattes templi iseseisvalt värviga; - rebib ja lõikab paberist ribasid ning kleebib; - lükib paelale, traadile vms auguga esemeid; - tunneb huvi kollektiivtööde tegemise vastu; - teeb lihtsamaid ehitisi; - vaatleb raamatuillustratsioone ja kunstitöid ning esitab nende kohta küsimusi; - jutustab küsimuste toel, mida ta on oma töödes kujutanud;
4-5 aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - kujutab naturist inspireeritud asju, objekte jne isikupäraste sümbolitega, mis olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamaks; - jutustab oma piltides nii tuttavatest asjadest ja kogetud sündmustest kui ka oma fantaasiatest; - kasutab emotsioonide, nähtuste, esemete jne kujutamiseks värvitoone oma seostest ja tunnetest lähtuvalt; - valib mõtte teostamiseks sobivaimana tunduvad vahendid; - võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning tunneb põhivärve: valge, must, pruun, oranž, roosa; - koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba eseme ääri kaunistamiseks; - kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse meeleoluga sobivate motiividega; - valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šablooni või templi abil selle omavalitud kohale esemel; - omab voolimisüldvõtteid (rullimine, lamedaks vajutamine, ühendamine, näpistamine); - loob voolimises tuttavaid asju tervest tükist ja mitmetest valmisosadest; - joonistab ning värvib pindu värvi- ja viltpliiatsitega, kriitide ja söega, muutes joonte tihedust; - kasutab joonistusvahendeid liigse surveta; - teeb objektidele väiksemaid detaile; - ei kata maalides juba küllaldaselt kaetud pinda korvivalt; - rebib ja lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib need soetult töö olemusest; - valib meelepärased meisterdamisvahendid (looduslikku ja tehismaterjali, paberit jms) ning neid omavahel ühendades või materjale kombineerides loob oma töö; - eristab ja nimetab ehitusmaterjali elemente ja loob ehitisi näidise järgi; - vaatleb omal algatusel raamatuillustratsioone ja kunstitöid ning esitab nende kohta küsimusi ja avaldab arvamust; - tunneb ära illustratsioonide järgi tuttavaid kirjandusteoseid; - jutustab küsimuste toel, mida ta on oma töödes kujutanud, ning nimetab, mis materjale ta on oma töös kasutanud; - osaleb kollektiivtöös täiskasvanute meelitamisel;
5-6 aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - oskab valida värvigammat ümbruskujundite edastamiseks; - kasutab geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks; - püsib töös valitud teemas; - jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest ja tegevuskohast; - märkab mustri rütmi ja suudab seda jätkata; - koostab motiivi kaunistamiseks või taim- ja esemeornamenti täiskasvanu ülesannete järgi;

	<ul style="list-style-type: none"> - osaleb ruumivormistamisel tähtpäevaks; - voolib, kasutades erinevaid võtteid; jagab osadeks, kasutab töös ratsapiitsa, pulgad; - püüab valida kujutusvahendeid ja tehnikat kuju ilmekuse väljendamiseks; - värvib oma joonistatud või värviraamatu kujundeid, varieerides käe liikumise suunda; - segab värve uute toonide saamisel; - oskab kasutada rebimistehnikat, erinevaid lõikamisvõtteid; - tutvavad on konstrueerimisvõtteid jääk-, loodusmaterjalidest; - lisab oma tööd esemetega, kasutades lisakujutusmaterjale; - loob tuntuid kujusid erinevatest materjalidest; - loob erinevaid ehitisevariante ehitusmaterjalist, erinevatest konstruktoriliikidest; - eristab maalikunsti žanre: maastik, portree, natüürmort; - teab, et kunstnikud vormistavad raamatuid, oskab nimetada mõnesid nimesid; - jutustab, mida ta on oma töödes kujutanud, ning nimetab, mis materjale ta on oma töös kasutanud; - osaleb kollektiivtöodes;
6-7 aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks; - püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades; - jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest, omavahelistest suhetest ning tegevusajast ja –kohast; - märkab mustrite rütmi ja suudab seda jätkata; - koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks; - loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest; - aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi; - kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära; - kasutab soovi korral koos erinevaid joonistusvahendeid nende olemusest lähtuvalt; - sobitab pindu kattes heledaid ja tumedaid, peeni ja jämedaid jooni; - töös pintsliga kasutab erinevaid kasutusvõtteid (otsaga, lapiti, küljega), sõltub vajalikust tulemusest; - vormistab ja lisab oma tööd teistest materjalidest esemetega, kombineerides erinevaid tehnikaid ja kujutusvahendeid; - valmistab lihtsa mänguasja täiskasvanu tegevust matkides; - loob ehitisi erinevatest konstruktoriliikidest skeemide, mudelite ja antud ülesannete järgi; - tunneb põhiliikide, kujutava kunsti žanrite eristavaid tunnuseid ja nende ilmekuse vahendeid; - teab kunstniku skulptori, arhitekti loometööd, näeb iseloomulikke jooni, mäletab mõnesid nimesid ja konkreetseid kunstiteoseid; - kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu; - keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö; - osaleb kollektiivtöös, kokkuleppides teistega enda osalemisest selles; - analüüsib oma ja eakaaslaste tööd, võrreldes natuuriga.

4.5. MUUSIKA

Eesmärgid:

Laps:

- tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;

- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale; tunneb huvi muusika kuulamise vastu;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Sisu:

1. laulmine;
2. muusika kuulamine;
3. muusikalis-rütmiline liikumine;
4. pillimäng.

Õppe –ja kasvatustöö kavandamine ja korraldus:

1. On esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalane tegevus.
2. Kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid.
3. Arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele.
4. Kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe-ja kasvatustegevuse valdkondades; muusika on igapäevaelu osa nii argi-kui ka pidulike sündmuste puhul.
5. Seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud.
6. Muusikapalade (laulude, muusika kuulamise palade, tantsude ja mängude, pillilugude) valikul arvestatakse laste huve ning ea-ja jõukohasust.

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Vanus	Lapse arengu eeldatavad tulemused
Kuni 3 aastane laps	- reageerib adekvaatselt kontrastmuusikale iseloomu poolest; - reageerib emotsionaalselt muusikasalgule ja lõpule; - püüab kaasa laulda tuttavat lauluks; - kükitab, plaksutab, koputab; - keerutab paarides ja üksi erinevates suundades; - näitamisel mängib kaasa pilli;
3-4 aastane laps	- sooviga kuulab muusikat; - heatahtlikult suhtub tegelastesse, kellest lauldakse laulus; - reageerib adekvaatselt kontrastmuusikale iseloomu poolest, eristab selle dünaamilisi muutusi; - osaleb laulu esituses (laulab kaasa, plaksutab); - teeb tuttavaid tantsuliigutusi: galoppi, kehastades hobust, paneb jalg kannale; - määrab rütmi pilli abil (pulgad, trumm);
4-5 aastane laps	- reageerib emotsionaalselt muusikale; - tunneb ära tuttavaid muusikateoseid, on lemmikuid; - tunneb ära laulud meloodia järgi; - eristab kontrastset muusikaiseloomu; - eristab valju ja vaikset muusikat; - laulab lihtsamaid laule ilma muusikaasadeta ja koos; - laulab ühes tempos, lauldes koos teistega; - iseseisvalt muudab liigutuse iseloomu vastavalt muusikamuutustele. (liikumislooming); - teeb tantsuliigutusi paarides; - osaleb lauldes, mängudes; - eristab kuulmise järgi muusikapille: karbike, kuljused, kelluke, vilepill, metallfon; mängib neid;
5-6 aastane laps	- hästi orienteerub tuttavates muusikateostes;

	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab lemmikuid, selgitab, miks nad meeldivad; - väljendab muusika meeleolu liigutuse, laulmise, pillimängu kaudu; - annab edasi tempot, rütmi kehaliigutustega; - laulab loomuliku häälega väljahingamisel; - laulab õpitud lihtsaid laule; - laulab laule sõbralikult, ühes tempos rühmaga; - muudab liigutuse iseloomu ja suunda vastavalt muusikaosadele; - teeb tantsuliigutusi paarides, kooskõlastades liigutusi kaaslasega, ringmängus; - mängib ja eristab tämbri järgi õpitud pille; - mängib lihtsaid kaasmänge; - mängib pilliansambelis, alustades ja lõppedes koos teistega;
6-7 aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega; - laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambelis kui ka üksi; - suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada; - eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu; - eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille; - mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge; - mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis; - liigub vastavalt muusika meeleolule; - väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

4.6. LIIKUMINE

Eesmärgid:

Laps...

- tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Sisu:

1. kehalise kasvatuse alased teadmised; ohutus, enesekontroll ja hügieen;
2. põhiliikumised;
3. liikumismängud;
4. erinevad spordialad;
5. tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. Arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel.
2. Rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega –jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms.
3. Peetakse oluliseks kõrbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused.
4. Suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust.

5. Mitmekesisistatakse pöhiliikumiste, koordinatsiooni, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmootorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Lapse arengu eeldatavad tulemused

Vanus	Lapse arengu eeldatavad tulemused
Kuni 3 aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - sooritab harjutusi aktiivselt ja entusiastlikult; - valib õpetaja korraldusel teiste riiete hulgast välja võimlemisriided; - reageerib adekvaatselt antud korraldustel; - säilitab antud suunda kõndimisel; - püüab säilitada tasakaalu piiratud toetuspinnal (laius kuni 20cm); - vahetab jooksusuunda jooksmise käigus; - püüab joosta, teisi mitte segades ja mitte kokku puutes; - jookseb kahe joonte vahel, püüab nende peale mitte astuda; - on suuteline tegema mõnesid hüppeid edasiliikumisega; - on suuteline maha hüppama asjalt kõrgusel kuni 20 cm, püüdes maanduda pehmelt kahe jala peale; - hea meelega teeb erinevaid ülesandeid palliga iseseisvalt ja täiskasvanu ülesande järgi; - on suuteline kiiresti lükkama palli endast kahe käega antud suunal; - püüab visata palli erinevatest seisunditest, erinevate võtetega; - viskab asju kaugemale, püüdes tabada eesmärki; - hea meelega roomab, püüab rütmiliselt vaheldada käe- ja jalaliigutusi, pead mitte norgu lasta; - püüab omada roniemis; - mängib matkiva sisuga 1-2 reeglina kõnni- ja jooksumänge; - veab tühja kelku; - sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla;
3-4 aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - sooritab harjutusi õpetaja korralduste ja sõnalise seletuse järgi; - täiskasvanute juhil liigub ohutult; - säilitab õiget kehaseisundit, hoides antud liikumissuunda ja tempot; - kõnnib, jookseb, pead mitte norgu lastes, jalgu mitte järgi vedades, käte ja jalgade tööd vahelduvalt koordineerides; - läheb asjadest mööda, mitte neid maha pilades; - alustab jooksmist erinevatest seisunditest; - jookseb aeglaselt tempos kuni 1,5-2 min; - hüppab üle joone, nõõri, paralleelsete joonte (vaheaeg 10-30 cm), üle asjade, mis on põrandal (5 cm); - oskab üheaegselt end jalgadega ära tõugata ja pehmelt maanduda kaugehüpetes ja mahahüpetes, hoides tasakaalu; - on suuteline hüppama kohalt üle madala takistuse; - on suuteline alla hüppama asjadest kõrgusega 20-25 cm; - proovib palli kätte saada; - viskab asju vertikaal- ja horisontaalmärklauda, üritades sihte tabada; - veeretab palli läbi väravate (laius 60-40 cm) 1-2 m kauguselt; - lööb palli vastu põrandat ja püüab selle kätte saada, - proovib lüüa palli tagasi jalaga, - oskab roomata kõhuli võimlemispingil, - roomab lookade alt, nõõri alt läbi neid riivamata; - täiskasvanute abiga ronib varbseinale ja ronib alla; - mängib matkiva sisuga 2-4 reeglina; - pingutab end rühmategevustes ühise eesmärgi; - liigub suuskadel otsesuunas, kasutab suuskadel liikudes käte abi ja keppide tuge;
4-5 aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab kodukohas harrastatavaid spordialasid;

	<ul style="list-style-type: none"> - teab spordivahendite nimetusi ning kasutab erinevaid spordivahendeid ohutult, sobival viisil ja kohas; - õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise; - kõnnib, hoides distantsiooni; - oskab ringi, paardesse, salkadesse võtta; rivistuda kolonni(orientiirid on toeks); - täidab erinevaid jooksuliike, erinevas tempos; - oskab joosta sirgel või lookleval joonel; - võib joosta kiires tempos kuni 15 m; - hüppab ühest hularõngast teise hularõngasse; - hüppab üle asjade erineva kõrgusega (pall, takistused); - hüppab kahel jalal, ühel jalal edasi 70 cm kaugusele; - täiskasvanute abiga hüppab batuudil ja hüppab alla; - on suuteline tegema mitut hüpet ühel jalal; - on suuteline hüppama üle asju kõrgusega 5-10 cm; - kindalt veeretab palli, püüdes hoida suunda ja arvestades tõukejõudu; - on suuteline viskama palli ja kätte saada selle 3-4 korda järjest; - kindlalt ja täpselt võib palli visata partnerile paaris; - on suuteline lööma palli vastu maad vasaku ja parema käega mitu korda järjest; - viskab vertikaalsesse sihtmärki 1,5-2 m kauguselt; horisontaalsesse sihtmärki 2-2,5 m kaugusele; - viskab kaugust parema ja vasaku käega 3,5-6,5 m kaugusele; - võib palli visata vastu seina ja kätte saada selle; - lööb palli tagasi jalaga väravasse; - on suuteline roomama erinevate võtetega; - oskab roomata erinevate inventaride alt läbi vasaku ja parema küljega; - on suuteline ronima varbseina peale ja tuleb alla sellest; - sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi; - mängib kollektiivseid võistlusmänge; - osaleb jõukohastes teatevõistlustes; - veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast; - kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid; - suusatades kasutab libisemist;
5-6 aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - osaleb lasteaia spordipäeval; - nimetab kodukohas harrastatavaid spordialasid ja peetavaid spordivõistlusi; - teab ja kasutab mõisteid õpitud terminoloogia piires; - kõnnib ruttu, hoides õiget ehahoiakut; - piisavalt täpselt koordineerib enda jala- ja käeliigutusi; - iseseisvalt rivistub ja ümber rivistub kiirelt ja organiseeritult kõndimise käigus; - täpselt teeb ülesandeid, milles kõndimine vaheldub teiste liigutustega; - on suuteline kõndima rahulikus tempos 35-45 min; - täidab erinevaid jooksuliike, erinevatest seisunditest, erinevates tempodes, võib olla esimesena kolonnis; - paarisjooksus kooskõlastab oma liigutusi partneri liigutustega; - jookseb aeglases tempos kuni 1,5-3 minutini; - võib joosta kiires tempos kuni 30 meetrini; - oskab kõrgust hüpata hoo pealt ja kohalt; - on suuteline säilitama tasakaalu pärast maandumist; - oskab teha mõnesid hüppeid lühikese hüppenõoriga; - on suuteline hüppama paremal ja vasakul jala; - teeb 5-10 hüpet batuudi peal, hoides tasakaalu; - püüab täpselt teha viset mängudes palliga;

	<ul style="list-style-type: none"> - on suuteline viskama ja kätte saada palli erinevates seisundites, erinevate võtetega; - võib palli tagasi lüüa 10-12 korda järjest, liikumisel (5-8 m); - on suuteline tabama horisontaal ja vertikaalsihtmärki 3 m kauguselt; - hea meelega mängib pallimänge võib organiseerida neid ise; - on suuteline lööma jalaga palli, püüdes palli väravasse lüüa; - püüab juhtida hokilitrit kepiga, üritades sellele pihta saada ja seda juhtida; - oskab roomata neljakäpukil 3-4 m, tõikades peaga palli, kõhuli roomata; - oskab ronida õigesti, sammu vaheldades; - kasutab omandatud ronimisvilumusi iseseisvalt mängudes; - talub kaotust võistlusmängudes; - võistleb kombineeritud teatevõistlustes; - mängib sportlike elementidega mänge; - organiseerib ise liikumismänge; - kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni kokkulepitud mängureeglitest; - osaleb kelguvõistlustel; - suusatab vahelduva libiseva, koordineeritud; - sõidab nõlvakust alla põhiasendis;
6-7 aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> - keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks; - peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid; - sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised; - sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi; - säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel; - kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt; - matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel; - sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi; - liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga; - kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne); - mängib sportlike elementidega mänge (korvpall, jalgpall jne); - peab kinni kokkulepitud mängureeglitest; - nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

5. ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse KORRALDUS

5.1. Õppeperiood

Pedagoogide poolt kavandatud õppetegevusi viiakse läbi 1.septembrist kuni 31.augustini.

Suvekuudel toimub omandatud teadmiste-oskuste kinnistamine läbi laste vaba tegevuse ja mängu.

5.2. Läbiviidava õppe-ja kasvatustegevuse dokumenteerimine

Narva Lasteaias Tareke on alates 01.09.2018.a. kasutusel digitaalne õpe-ja kasvatuspäevik.

Lasteaed on sõlminud lepingu teenuspakkuja ELIIS Tarkvara OÜ-ga digitaalse infosüsteemi "ELIIS" kasutamiseks. 24.08.2018 on kinnitatud direktori kk Nr 1-4/29 "Elektroonilise internetipõhise infosüsteemi "ELIIS" täitmise kord Tareke Lasteaias".

Rühma õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale (Lisa 16. Näidispäevakavad vanusegruppidele). Päevakava võimaldab sujuvaid üleminekuid ühelt tegevuselt teisele.

5.3. Rühma aasta tegevuskava

Lähtuvalt lasteaia õppekavast ja tegevuskavast koostatakse rühma aasta tegevuskava, mis kajastatakse ELIIS süsteemis (Lisa 1).

Elektrooniliselt täidetakse rühma aasta tegevuskavas alljärgnevad osad:

- rühma õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgid;
- rühma õppe-ja kasvatuskorralduse põhimõtted;
- rühma projekti aastakava;
- rühma suund;
- lapse arengu eeldatavad tulemused;
- ürituste plaan õppeaastaks sh koostöö lastevanematega;
- teemade jaotus kuude lõikes;
- terviseürituste aastaplaan;
- rühma päevakava;
- rühma ajakava;
- erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus;
- lapse arengu hindamise korraldus;
- lastevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus;
- eesti keele õppimise põhimõtted ja korraldus ;
- kokkuvõtte eelmise aasta õppe-ja kasvatustööst .

Rühma tegevuskava tutvustatakse ja kooskõlastatakse lastevanematega sügisesel lastevanemate koosolekul.

5.4. Rühma nädalaplaan

Igaks nädalaks koostatakse nädalaplaan. Nädalakava pannakse välja rühma stendile ja ELIIS süsteemis (Lisa 2), et lapsevanemad saaksid kursis olla rühmas toimuva õppe- ja kasvatustegevusega.

Nädalaplaanis on:

- laste vanus;
- nädala teema;
- kavandatava perioodi;
- valdkondade eesmärgid ja üldoskuste lapse tegevusena;
- valdkondade sisu;
- jalutuskäigu tegevused;
- laste ilukirjandus;
- mängud;
- koostöö huvigruppidega.

5.5. Nädala kokkuvõtte

Nädala lõpus koostakse kokkuvõtet ELIISis või vajaduse korral.

5.6. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise põhimõtted

Kavandamisel arvestatakse lapse arengutaset, vanust ning lapse huve.

Õppesisu valikul lähtutakse üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi. Võib õpetaja teha mõistlikke muutusi, kui see tuleb kasuks õppe- ja kasvatustööle.

5.7. Õppe- ja kasvatustegevuse aialine kestus

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades arvestavad õpetajad laste keskendumisvõimet ning tähelepanu. Laste vanusest lähtuvalt on õpetaja kavandatud lõimitud õppe- ja kasvatustegevuste kestus:

- 1- 3 aastastel lastel 10-15 minutit;
- 3- 5 aastastel lastel 15-25 minutit;
- 5- 7 aastastel lastel 25-35 minutit.

Muusika- ja liikumistegevused rühmades on kumbki 2 või 3 korda nädalas.

6. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMINE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED, KORRALDUS

Lasteaias antakse lapse arengule hinnangu koos teiste spetsialistidega kaasates ka lastevanemaid kaks korda aastas sügisel ja kevadel. Õpetajad täidavad lapse arengukaardi vanuseti (Lisa 3). Osalise keelekümblusrühmas eesti keele õpetajad täidavad lapse eesti keele oskuste arengukaardi (fikseeritakse ELIIS'is - "Arengukaart OKK" (1., 2., 3., 4. õppeaasta) – Lisa 4).

Kui sõimelaps tuleb lasteaeda, esimese kuu jooksul rühmaõpetajad täidavad hohanemiskaarti (fikseeritakse ELIIS'is - "Kohanemiskaart" Lisa 5).

Lapse arengu hindamiseks kasutatakse:

- Vaatlust lapse eest;
- Vestlust, intervjuud lastega;
- Lastega tehtud töid;
- Teste ja muid arengu hindamise vahendeid.

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused vanuseti.

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi igapäevatoimingutes, mängus kui ka planeeritud õppetegevustes.

Lapse arengu kirjeldused koostatakse üks kord aastas arenguestlusele eelneval kuul toetudes lapse arengukaardile ning need kajastuvad arengumapis.

Rühmaõpetaja tutvustab lapsevanematele lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.

Vähemalt üks kord õppeaastas viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguestluse, mis annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.

6.1. Lapse koolivalmidus

Koolivalmidus on lapse valmisolek õpitegevuse alustamiseks, mis väljendub lapse soovis õppida, omandada uusi teadmisi, jälgida ja täita täiskasvanu selgitusi, korraldusi. Koolivalmidust vaadeldakse läbi 3 arenguaspekti: füüsiline, sotsiaalne ja vaimne valmisolek. Lapse koolivalmiduse motivatsiooni hindamiseks kasutatakse intervjuud lastega; tulemused fikseeritakse tabelis (Lisa 6).

Lapse koolivalmiduse analüüsimisel ja hindamisel lähtuvad pedagoogid koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas toodud 6-7 aastase lapse eeldatavatest õpitulemustest ainevaldkonniti.

Lasteaiaõpetajad vaatlevad, analüüsivad ja hindavad lapse arengut 1 kord aastas (märts-aprill). Koostavad rühmaõpetajad kooliminevale lapsele koolivalmiduse kaardi (Lisa 7). Vajadusel fikseeritakse lapse õppekasvatustegevusest osavõtu maht. Tulemused fikseeritakse ELIIS'is

Lapse arengu hindamisel teevad rühmaõpetajad koostööd lasteaia logopeedi ja ainevaldkondade spetsialistidega.

Õpetajad annavad 1 korda aastas lapse arengust tagasisidet lapsevanemale. Koolivalmiduskaart antakse lastevanematele kooli jaoks.

Õpetajad informeerivad lapsevanemat tugiteenuste võimalusest lasteaias ja vajadusel koolipikenduse taotlemise võimalusest Rajaleidja kaudu.

Vajadusel koostatakse lapse arengu toetamiseks lapsevanema, rühmaõpetajate, logopeedi jt ainevaldkondade spetsialistidega koostöös lapse individuaalne arenduskava.

6.2. Arenguestlus

Arenguestlus lastevanematega toimub vastavalt lasteaia arenguestluse korrale. Arenguestluse läbiviimise eesmärgiks on koostöö lapsevanemate ja rühmaõpetajate vahel, ühiste eesmärkide seadmine ja selle kaudu lapse arengu igakülgne toetamine.

Arenguestlust lastevanematega viiakse läbi regulaarselt üks kord aastas perioodil novembrist maini. Arenguestlus toimub ruumis, kus on tagatud vestluse privaatsus. Arenguestluse kestuses lepitakse kokku (kuni üks tund).

Arenguestluse ettevalmistuseks vaatleb õpetaja last ja täidab lapse individuaalse arengu kardi (I tase. Lisa 9). Õpetaja valib välja lapse arengut kõige paremini kajastavad tööd, mis lisatakse arengumappi. Lapsevanem vajadusel täidab küsitluslehe ja valib pakutud aegade hulgast endale sobiva aja vestluseks.

Arenguestlusel osalevad vanemad (võimalusel mõlemad vanemad) või hooldajad, rühmaõpetajad, vajadusel ka logopeed.

Arenguestlusi juhivad rühmaõpetajad. Analüüsitakse lapse arengut ja otsitakse lapse arenguks parimaid võimalusi. Arenguestlus viiakse läbi sõbralikus õhkkonnas, ei anta hinnanguid ega tehta etteheiteid.

Arenguestluse käigus tutvustatakse lastevanematele vajadusel lasteaia tugiteenuste võimalusi (logopeed). Vajadusel soovitatakse otsida abi erispetsialistidelt.

Arenguestluse tulemusena lepitakse kokku mõlema poole (pere ja lasteasutus) tegevused lapse edasise arendamisega.

Arenguestluse läbiviimise kohta koostatakse protokoll (Lisa 8), mis säilitatakse lapse arengumapis kuni lapse lasteaias viibimise lõpuni. Hiljem antakse dokument lapsevanemale.

Kui lapsevanem ei soovi arenguestlust, fikseeritakse see rühma arenguestluste registratsiooni lehes ja allkirjastatakse lastevanemate (hooldajad) ja rühmaõpetajate (arenguestluse läbiviija) poolt.

7. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED, KORRALDUS

Erivajadusega laps on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas või rühma tegevuskavas.

Individuaalne töö fikseeritakse ELIIS'is (Lisa 10).

Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.

Erivajadustega lapse areng analüüsitakse lisaks ja fikseeritakse individuaalse arengukaardis II.tase (Lisa 11).

Kui on vaja koostatakse individuaalne arenduskava lapsele koostöös lastevanemate ja spetsialistidega (Lisa 12).

Lasteasutuses on loodud õppe-korrigeerimisprogramm koos logopeediga 3.-7aastastele lastele, kellel on kõnehäiret.

Selles programmis on arvestatud järgmised põhimõtted:

- põhiõppegevuste kaudu teostatakse laste kõnehäirete korrigeerimine
- individuaalne lähenemine vaimsete ja kõne potentsiaali võimeid arvestades.

Laste toetamine teostatakse suhete kaudu: laps-perekond- lasteaed ning toimub konsultatsioonide vormis lastevanematele, praktiliste seminaride vormis õpetajatele ja lastevanematele.

Alarühma ja individuaalse logopeedilise töö korraldamine rühmas teostatakse logopeedi plaani järgi ja kõnehäire raskuse arvestusega.

Töö tulemused lastega arutletakse väikestes nõukogudes kõikide spetsialistide kaasates.

Erivajadustega lapsed selgitatakse välja:

- vaatluste kaudu,
- lapsevanemate vestluse kaudu,
- erispetsialistide kontrolli kaudu (logopeed),
- Rajaleidja otsuse kaudu.

Erivajadustega lapsed on:

- 1) kõnehäiretega lapsed;
- 2) aktiivsus- ja tähelepanuhäiretega lapsed;
- 3) vasakukäelised lapsed;
- 4) andekad lapsed;
- 5) kerge füüsilise puudega lapsed;
- 6) koolipikendusel olevad lapsed;
- 7) allergilised ja diabeeti põdevad lapsed.

7.1. Logopeediline töö kõnehäiretega lastega

Eesmärgiks on:

- varajane kõnepuute avastamine;
- kõne korrigeerimine – häälikuseade, kõnearendus ja koolivalmiduse kujunemise toetamine.

Logopeedi töö korraldus:

- õppeaasta algul (september) viib logopeed aiarühmades läbi iga-aastase laste kõne uurimise;
- uuringu tulemustest lähtuvalt moodustab logopeed kõneravi vajavate laste nimekirja;
- logopeed teavitab (hiljemalt 10.septembril) direktorit, rühma õpetajaid, muusika- ja liikumisõpetajat kõneravi vajavatest lastest;
- kõik vajavad logopeedilist abi lapsed sisestatakse EHIS´se;
- logopeed moodustab kõneravi saavate laste grupi ning koostab kõneravi saavatele lastele individuaalse tööplaani; individuaalne tööplan fikseeritakse ELIIS´is;
- kõnekaardid ja kõnearengukaardid sisustatakse vanuste järgi ELIIS´is (Lisa 13, 14);
- logopeedi töö lastega toimub individuaal- või alarühmatundidena;
- logopeed hindab kaks korda aastas – sügisel ja kevadel – koolieelikute arengut;
- õppeaasta lõpuks (01.08.) koostab logopeed oma valdkonna õppeaasta töö analüüsi;
- logopeed koostab vajadusel kõne iseloomustuse koolipikendust taotlevale lapsele;
- koostöös rühmaõpetajatega koostatakse kõneravi tundide toimumise ajagraafik.

- logopeed teeb tihedat koostööd muusika-, eesti keele- ja liikumisõpetajaga lapse kõne parenemiseks (õige füsioloogilise ja kõnehingamise vormistamiseks);
- logopeed annab vajadusel lapsevanematele informatsiooni lapse kõne arengu kohta tagades lapsevanema soovil saadud informatsiooni konfidentsiaalsuse;
- logopeed nõustab lapsevanemaid individuaalselt eelnevalt kokkulepitud ajal ja edastab vajadusel kõneravi efektiivsemaks toimimiseks vastava harjutusvara.

7.2. Aktiivsus- ja tähelepanuhäirega lapsed

Töös aktiivsus- ja tähelepanuhäiretega lastega peame oluliseks:

- mõistmist, et lapse teistest erinevat käitumist ei põhjusta tigidus, laiskus või vanemad;
- pidevat personaalset juhendamist, kuna paljud sellised lapsed ei suuda rühmas organiseeritult keskenduda ja töötada; vajadusel määrata kõrvaline vaikne töökoht. Ühe rühmaruumiga rühmas võib õpetaja luua vaiksuse märgu – ja töökoha ka rühmasse, kus tagatakse lapsele individuaalne juhendamine ja pidev järelevalve;
 - rahuliku ja turvalise meeleolu loomine rühmas;
 - piirata rahutut ja püsimatut käitumist sellele mitte liigse tähelepanu pööramisega;
 - määrata konkreetsetele ülesannetele täpne aeg, et aidata lapsel keskenduda ühele või piiratud arvule tegevustele;
 - täiendada suulisi juhiseid visuaalsete juhistega;
 - kodu ja lasteaia tihedat koostööd.

7.3. Vasakukäelised lapsed

Töös vasakukäeliste lastega peame oluliseks:

- selgitada välja, kumba kätt laps kasutada eelistab;
- paigutada laps laua äärde nii, et söömisel, töötamisel ei segaks lapsed üksteist;
- võimaldada kasutada vasakukäeliste kääre.

7.4. Andekad lapsed

Töös andekate lastega:

- andmed andekast lapsest sissestakse EHISse;
- koostatakse individuaalne arenduskava lapsele koostöös lastevanemate ja spetsialistidega;
- tõstetakse üldandekuse korral (eelisarenenud on paljud valdkonnad) vastavate õppetegevuste raskusastet ja materjalide keerukust;
- erianandekuse korral (kunstialad, muusika, füüsiline andekus) soovitatakse lapsevanemale vastavaid huvialaringe.

7.5. Kerge füüsilise puudega lapsed

Kerge füüsilise puudega lapsed arvestatakse lapsed rühti rikkumisega ja lampjalgsusega.

Töös kerge füüsilise puudega lapsega rakendatakse:

- ravivõimlemine perearsti tõendi põhjal;
- individuaalne töö liikumisõpetajaga.

7.6. Koolipikendusel olevad lapsed

Koolikohustuse edasilükkamine toimub lapsevanema taotlusel Rajaleidja keskusse spetsialistide soovitusi arvestades .

Koolipikendust saavatele lastele koostatakse individuaalne arenduskava. Individuaalne arenduskava koostatakse meeskonnatöönaga (rühmaõpetajad, spetsialistid, vanemad).

Individuaalne arenduskava määrab kindlaks:

- arengulisi erivajadusi arvestava õpetuse individuaalsed eesmärgid ja sisu;
- õpetuse protsessi ja ajalise kestuse;
- õppematerjali kohandamise ja hindamise.

Konkreetselt lapsele kindlaks ajavahemikuks neis arenguvaldkondades, mille arengutase erineb eeldatavast eakohasest tasemest (eakaaslaste keskmisest tasemest).

7.7. Allergilised ja diabeeti põdevad lapsed

Töös allergiliste ja suhkruhaigete lastega peame oluliseks:

- kodu, perearsti ja lasteaia koostööd (rühma meeskond ja köögipersonal), mille käigus koostavad lasteaia meditsiinitöötaja ja lasteaia peakokk allergilisele lapsele individuaalse menüü;
- suhkruhaige lapse puhul koostatakse lapsevanematega ja lasteaia personaliga lisakokkulepe eri olukordades tegutmiseks ainult eri- või perearsti kirjaliku nõuande alusel.

8. LAPSEVANEMAGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

Töö planeerimisel lastevanematega arvestab lasteaed perekasvatuse põhimõtteid ning lastevanemate ootuseid. Kaks korda aastas viiakse läbi küsitlused lastevanematele hoolekogu liikmete kaasates.

Efektiivsed töövormid lastevanematega on praktiline koostöö, kus lastevanemad kaasatakse erinevatesse üritustesse, mis toimuvad lasteaias ja väljaspool lasteaeda.

Lastevanemad kaasatakse lapse arengu hindamiseks. Individuaalne koostöö aasta lõpus lapse arengust toimub arenguveestluse abil.

Päevakavaga lapsevanemad võivad tutvustada rühma infotahvlil või lasteaia kodulehel (<http://lasteaiad.narvakultuur.ee/tareke/ru/>).

Alates 1. septembrist on Narva Tareke lasteaias kasutusel ELIIS. Lapsevanemad võivad elektroonilise infosüsteemi ELIIS keskkonnaga liituda.

Lapsevanematel on võimalus jälgida kalendrit, hoida ennast kursis planeeritud õppetegevustega, muude sündmustega, saada tagasisidet päeva tegemistest nii rühmas kui oma lapse kohta. Lihtne on lugeda teateid ja edastada sõnumeid. Lapsevanem saab lasteaiapoolset kinnitust ELIIS'i kasutamist.

9. ÕPPEKAVA UUENDAMINE JA TÄIENDAMINE

Õppekava uuendamine ja muutmine toimub alljärgnevatel põhjustel:

- seaduse ja omavalitsuse määruste muutmisel
- parendamise eesmärgil ja uute ettepanekute tegemisel

Direktor kinnitab õppekava muudatused käskkirjaga.

Kasutatud kirjandus

1. Käsiraamatud „Õppe-ja kasvatustegevuse korraldus”, „Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad”, „Lapse arengu hindamine ja toetamine”, „Üldoskuste areng koolieelses eas”.
2. Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (Vabariigi Valitsuse 29. mai 2008. a määrus nr 87).
3. <http://kke.innove.ee/abiks-opetajale/abimaterjalid>
4. <http://www.kiusamisestvabaks.ee/>